

Ignaciјev put

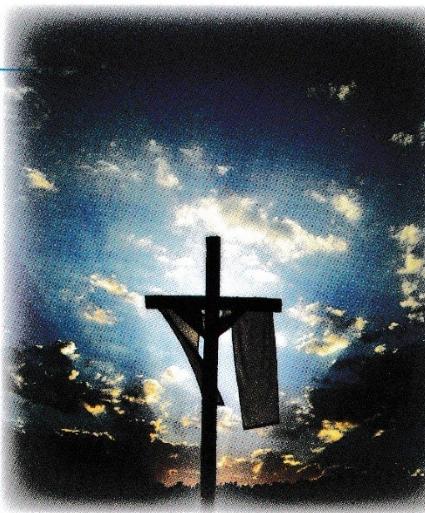
INFORMATIVNI LIST ZA PRIJATELJE DRUŽBE ISUSOVE
ISSN 1331-8500 • 2012/1 • GODINA XXVII. • BROJ 48

Sadržaj

Uvodna riječ	3
Uskrsne žene.....	4
50. obljetnica župe Jordanovac..	6
Petnaesta obljetnica Radio	
Marije u Hrvatskoj.....	8
Duhovne vježbe u	
svakodnevnom životu (DVS)....	10
Opatija – duhovna oaza	
uz "velu crikvu"	12
Biblijска teologija na FER-u ...	14
Centar za poslovnu etiku.....	16
Crkva i EU.....	17
Vijesti iz novicijata.....	20
Što skolastici rade	
u skolastiku...?	22
Skolastici i apostolat	
s tražiteljima azila	24
Studij u Rimu.....	26
Doktorski studij liturgike	27
Rad s imigrantima u Rimu	28
Innsbruck, Austrija	29
Moja španjolska avantura!	30
Studij u Berkeleyju, SAD	31
Naši slavljenici	33
Bogoslovi iz drugih biskupija ..	35
Uz 30. obljetnicu smrti	
p. Ivana Kozelja (1896.–1982.)	40
Naša izdanja.....	42

Slika na naslovnoj stranici:

Giovanni Antonio Boltraffio
i Marco d'Oggiono - Kristovo
Uskrnsnuće

IGNACIJEV PUT *
INFORMATIVNI LIST ZA
PRIJATELJE DRUŽBE ISUSOVE *
ISSN 1331-8500
1/2012., broj 48, godina XXVII.

IZDAVAČ:
Provincijalat Hrvatske pokrajine
Družbe Isusove
Palmotičeva 31,
HR-10001 Zagreb, p.p. 669

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
p. Miroslav Čadek, SJ

UREĐNIČKO VIJEĆE
Peter Buša, Branko Čagelj, Hrvoje Juko,
Šimo Marinović, Zvonimir Marinović,
Ante Topic, Pero Vladić

UREDNIK: Bojan Bijelić

LEKTURA: Anda Jakovljević

SLOG: Zlatko Šarec

ignacijev.put@gmail.com
www.ffdi.hr/ignacijev-put

Svoje dobrovoljne priloge možete
slati na račun:
"Hrvatska pokrajina Družbe Isusove
(za IP)"
Zagrebačka banka
Br. 2360000-1101576399

Uvodna riječ

Dragi naši prijatelji i dobročinitelji!

Dragi čitatelji Ignacijskog puta!

“Aleluja! Uskrsnuo je!” “Aleluja! Živ je za sva vremena!”

Ovakve i slične usklike radosti i slavlja nalazimo na svakomu koraku za vrijeme uskrsnih blagdana. Radost i slavlje koji proizlaze iz činjenice da je Isus pobijedio smrt. Nekada nam se čini da su naše riječi premalo, da nisu dovoljne da opisu sve boje i sve svjetlo koje je razliveno u našim dušama zbog te izvanredne vijesti koju su nam prenijeli svjedoci Isusove smrti i uskrsnuća. No sujesni smo: Uskrs je, kao i Božić, samo vanjska fasada ako nije doživljen u tišini srca. Pregršt šarenih ukrasa, darova, čestitaka... nema svoj smisao ako je Bog i dalje zakopan i mrtav negdje duboko u nama. Ako nas je strah ili stid pokazati ga u javnosti, ako ga čuvamo samo za sebe, zakopana i sakrivena, ako ga držimo samo za “privatnu uporabu”. Uskrs je idealno vrijeme za “probuditi se”, savršeno vrijeme za “probuditi vjernika u sebi”. Ali za takvo što potrebno je imati duboko povjerenje u Boga. To je prvi korak. Vjerovati Bogu i onda kada osjećamo da bismo morali učiniti nešto protiv svoje volje, možda nešto “nepopularno” za današnji svijet, nešto čemu će se možda moji sekularizirani prijatelji potajice rugati.

Nedavno sam u mnoštvu e-mailova koji kruže internetom dobio i jednu zgodnu kratku pjesmicu na engleskome jeziku. Slobodan prijevod s engleskoga glasio bi otprilike ovako:

Dodite ovamo, na rub! – reče On.

Strah nas je – odgovoriše mu.

Dodite na rub! – reče On.

One dođoše.

On ih gurnu...

I one poletješe!

Ova kratka, gotovo haiku pjesmica govori upravo o nužno potrebnu povjerenju u Boga. Vjerovati da nas on poznaće bolje od nas samih, da poznaće naše kvalitete i mogućnosti bolje nego mi sami, da nam želi pomoći da svoje sposobnosti otkrijemo i koristimo, da otkrijemo pravu svoju narav. Valja vjerovati Bogu da nam želi samo dobro, pa i onda kada nam se čini da nas poziva na rub provalije. Mi mislimo da ćemo poginuti, a on zna da ćemo poletjeti – da će nam pomoći otkriti svoju pravu narav, svoj istinski identitet.

S druge strane: igrati na sigurno, vjerovati više sebi nego njemu, nemati povjerenja u Božje poticaje značilo bi ostati na rubu, dopustiti strahu da pobijedi, u konačnici: nikada ne naučiti letjeti!

Dragi prijatelji i dobročinitelji, želim vam od svega srca da ovaj Uskrs proživite u svoj njegovoj punini i radosti, da vam bujica Božje dobrote odnese sve sumnje i kolebanja te vas ohrabri za iskreno življenje vjere u Božju dobrotu. Vidljivo i svaki dan! Stvoreni smo za let, a ne za strah!

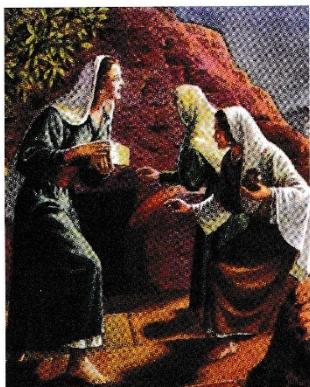
U ime svih isusovaca Hrvatske pokrajine Družbe Isusove čestitam: Sretan USKRS!

p. Ante Tustonjić, SJ,
provincijal

Uskrsne žene

p. Niko Bilić, SJ

I ove godine na Veliku subotu Crkva sluša poznat izvještaj iz Markova Evandelja o vjernim Galilejkama koje ostaju uz Isusa i kada je raspet i pokopan. Na grobu doživljavaju iznenadenje i primaju poslanje.

Vjerne Galilejke idu do Učitelja – iste one koje su *promatrале* mučeništvo na Golgoti (Mk 15,40). Pobijedile su same sebe i svoju žestoku bol, odano, puno sućuti bile su i kod pokopa: vidjele su “kamo ga polažu” (Mk 15,47) – piše Evandelje. A kada je subotnji mir prošao, kreću Galilejke u novi dan. I opet su uložile svoj novac. *Kupile su* dragocjene pomasti. *Idu pomazati* tijelo dragoga Pokojnika. One ga i na uskrsno jutro želes s ljubavlju poslužiti kao što su to već u Galileji sve tamo od početka činile (Mk 15,41). Žele do pokojnika, do mrtvoga, i s pravom se pitaju što će s *veoma velikim kamenom* (Mk 16,4). Vidjele su da ga je Josip Arimatejac “dokotrljaо na grobna vrata” (Mk 15,46). Mi smo ljudi takvi:

idemo za svojim ciljevima, mislimo svoje misli. A Bog spremá iznenadenje nad iznenadenjima.

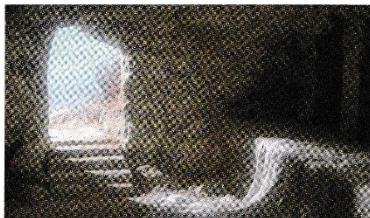
Magdalena, Marija Jakovljeva i Saloma – precizno nabrala Markovo Evandelje (Mk 16,1). Iz iskustva znamo da je ženska duša kadra hitrije prihvatići novu realnost, okreće se svagdanjim dužnostima. Učitelj je ubijen, mrtav je – prihvataju one kobnu stvarnost pa okretnom pameću i spretnim rukama kreću izvršiti propis i običaj. Kane učiniti ono što se uvijek tako radilo, ono što oduvijek vrijedi. Pokojniku treba iskazati počast. Idu na njegov grob kao što to i mi danas dragim pokojnima činimo.

Rano jutro već je u dubinama Staroga zavjeta vrijeme susreta s Bogom, vrijeme Objave. I uskrsnim ženama sunčev izlazak donijet će susret s nebom. *Ulaze u grob, a izlaze u život. Zalaze u grobnu tamu, a gledaju svjetlu bijelu haljinu.* Traže izmuceno, izmasakrirano, mrtvo mučenikovo tijelo bez duše, a pred njima *mladić* pun jedrine i života – Božji glasnik s Božjom porukom (Mk 16,5). Računaju na smrt i želes dovršiti svoju vjernu službu kako bi se u miru s uspomenama povukle, a susrest će život koji buja i traži njihovo zalaaganje. U tajnovitu mlađicu, zaognutu u bijelu haljinu, susreću Očevo slavu koja je uskrisila Isusa od mrtvih i primaju poslanje.

Zna Božji glasnik njihov strah i zato veli: “Ne plašite se!” (Mk 16,6). Poznaje on njihovu potragu: želes naći *Raspeta*oga koji je dopustio da ga mi ljudi *odložimo*. “Eno mesta kamo ga položiš” – pokaže on. Još tamo u početcima Markova Evandelja farizeji i herodovići odvijećeali

Uskrsno razmišljanje

su i donijeli odluku da ga pogube (Mk 3,6; usp. 11,18), i potom su izvršili svoj naum. *Što će nama Sin Božji?* – šuruju zacijelo s ključnim pitanjem koje opet i opet gori paklenim plamom u povijesti svijeta. Maknuli su ga da mogu u miru nastaviti po svome, po svojim predajama, zanemarujući Božji zakon (Mk 7,8). Koliko puta smo se mi ljudi dali na besmislen, ali zlokoban pothvat da ukloнимo i smaknemo Boga živoga i da ga zamjenimo svojim – robovlasičkim – idolima. Rezultate poznamo dobro. Na vlastitoj smo ih koži iskusili.

Dobre Galilejke na grobu Isusovu doživjet će pravo *obraćenje*. Od medusobna razgovora i pitanja o tome tko će im otkotrljati kamen (Mk 16,3) dolaze do slušanja Božje poruke, radosne vesti: "Uskrsnu! (r. 6) Vidjet ćete ga (r. 7)". Postaju slušateljice Božje riječi. Od potrage za Pokojnim dolaze do proglaša o Uskrslome. "Ide pred vama u Galileju!" radosna je vest koju su poslane prenijeti učenici-ma i njihovu novomu voditelju (Mk 16,6). Od pomazanja mrtvoga tijela okreću se poruci *živim* ljudima.

Isusov Uskrs znači život Crkve. Petar i drugi Isusovi učenici trebaju krenuti na veliko hodočašće koje traje sve do danas. I danas Sveti Otac, nasljednik Petrov, vodi vjerne ususret Pobjedniku Isusu. *Vidjet ćemo ga* – u slavi Oca i andela Božjih, kako je sam rekao. Uskrsli Isus ide pred *nama*. Isus koji više ne umire potvrđuje našu iskonsku čežnju za vječnim životom (Rim 6,9).

Uskrs nije stanka i spokoj. Ne nalaze Galilejke omoga koga su tražile. Neće ga odmah vidjeti. Odredena je to frustriranost koja traži akciju! "Nazarećanina tražite?" – točno pogada andeo. Pa gdje je Nazaret? U Galileji! Ondje, odakle ste i vi rodom. U vašemu kraju i zavičaju. Grob Isusov mjesto je obraćenja i danas. Treba se vratiti prvoj ljubavi i odanu služenju. Ne na vrhuncu slave i moći, ne u izvanrednim, upitnim polureligijskim iskustvima, nego tam – u Galileji gdje ste odanom dušom slijedile Isusa i posluživale ga, *ondje ćete ga vidjeti* – poruka je iz Kristova groba (Mk 16,7). U vašim kućama, u vašim obiteljima, na svojem poslu, u svojim naporima i krizama – ondje tražite! Uskrs je poslanje svima nama da krenemo. Podimo u svoju Galileju, ondje ćemo – tako nebo obećava – vidjeti Isusa.

Dobro sveti teolog Pavao objašnjava: suukopani smo s Kristom (Rim 6,3), kao što su ove tri uskrsne žene ušle u Isusov grob. Ali odande su poslane. Stari je čovjek umro (Rim 6,6). Živimo novim – darovanim – životom. Više nemamo pravo grijesiti, nego živjeti Bogu. Naša djela trebaju biti Kristova djela. Naše riječi trebaju biti Kristove riječi, njegov pogled – naš pogled, naše srce po njegovu Srcu.

Zanimljivo, zadaća evandeoskih žena bitno je intelektualna! Petar i drugi učenici čuli su da im je Isus na putu do Malsinske gore rekao: "Kad uskrsnem, ići ću pred vama u Galileju" (Mk 14,28). Sada ih žene moraju *podsjetiti* na to. "Ide pred vama u Galileju... kako vam reče" – poruka je koju su poslane prenijeti (Mk 16,7). To je i naš put danas. Crkva budi svoje pamćenje i sjeća se što nam je Isus rekao kako bismo po njegovim riječima imali život – život koji traje.

50. obljetnica župe Jordanovac

Ante Topić, SJ

Svaka obljetnica župe potičaj je na zahvalu i radost zbog proteklih ljeta, na prisjećanje i spominjanje osoba koje su sudjelovale i utkale svoj dio života za dobro jedne župe. U četvrtak 8. prosinca 2011. na svetkovinu Bezgrješnoga začeća Blažene Djevice Marije župa Jordanovac proslavila je svoj jubilej – 50. obljetnicu postojanja.

Zahvalno euharistijsko slavlje, uz koncelebraciju 35 redovničkih i dijacezanskih svećenika, predvodio je zagrebački nadbiskup Josip kardinal Bozanić. Na početku misnoga slavlja, u kojem su sudjelovali brojni župljani i njihovi gosti, župnik domaćin p. Blaženko Nikolić uputio je riječi pozdrava i dobrodošlice podsjetivši na pola stoljeća života župne zajednice koju je 1961. godine osnovao kardinal Franjo Šeper povjerivši je na upravljanje isusovcima. "Pedesetogodišnju povijest župe, više negoli promjene generacija, obilježile su društveno-političke promjene, pa tako i život zajednice od skrovitosti u skućenim prostorima negdašnje male kapele sv. Josipa do slobodna ispunjavanja i slavljenja Boga u novim prostorima primijerenim

tako velikoj zajednici kao što je ova naša", kazao je p. Nikolić.

Kardinal Bozanić istaknuo je da upravo župna zajednica "navješta pobjedu dobra, pobjedu Isusa Krista" te je poručio: "I u ovomu vremenu tzv. globalizacije potrebno je i nama unutar naših zajednica upravo pokretati proces globalizacije dobra. Potrebno je govoriti o dobru koje se čini, koje se događa unu-

tar naših zajednica da ne bismo bili pod pritiskom onoga neprestana govorra o zlu, o crnim stvarima, o onome što razara čovjeka i njegov život." Osvrnuvši se na jubilej župe, naglasio je da današnje vrijeme traži od kršćana, od

članova župne zajednice, da budu novi misionari evandelja u sredini u kojoj žive. Na kraju misnoga slavlja župljanini su kardinalu Bozaniću uručili i dar, monografiju o povijesti župe tiskanu u prigodi zlatnoga jubileja – obljetcnicu koja je različitim događanjima tijekom ove godine prožela život župne zajednice.

Velik projekt župe predstavlja i nabava te postavljanje orgulja tvrtke "Eisenbarth" iz Passaua u Njemačkoj. Svečana kolaudacija održana je 30. svibnja 2009. godine. Od tada se u župnoj crkvi održava niz nedjeljnih koncerata, ali i cjebovečernjih recitala. Prezbiterij crkve svakim danom sve više krasi i mozaik akademskoga kipara, br. Zdenka Vidovića. Župa je

osobito poznata i cijenjena po programu i sustavu redovne katehizacije djece, mladeži i odraslih. Također postoje kateheze Neokatekumenskoga puta i Cenakula, koji je poseban vid pobožnosti u čast Srca Marijina. U prosincu 2009. godine, u sklopu župnoga dvora, otvoreno je bolničko prihvatilište Marijin dom.

Neka Gospodin, po zagovoru Bezgrješnoga Srca Marijina, kojoj je posvećena ova crkva, blagosloví ovu crkvu na njeni zlatni jubilej da je vrata paklena nikada ne nadvladaju, nego da svim svojim vratima bude na sve četiri strane uvijek širom otvorena i tvojim nebeskim darovima i našim ljudskim duhovnim potrebama.

Petnaesta obljetnica Radio Marije u Hrvatskoj

Priredio: Zvonimir Marinović, SJ

Petnaesta obljetnica Radio Marije u Hrvatskoj odlična je prilika da razgovaramo s glavnim urednikom. P. Stjepan Fridl je isusovac, svećenik, fakultetski predavač, odgojitelj, kateheta, glavni urednik Radio Marije.

Pater, Radio Marija slavi svoju petnaestu godišnjicu. Možete li nam pojasniti njegov razvoj?

Radio Marija počeo je svoj povijesni hod 1983. godine u Italiji, u Erbi pokraj Milana. Nakon što se postupno proširio po cijeloj Italiji, osnovane su udruge i radijske postaje s imenom Radio Marija izvan Italije. Danas djeluju u šezdeset zemalja na pet kontinenta. Od 1998. sve su radijske postaje povezane u Svjetsku obitelj. Po uzoru Radija u Italiji, iz Pokreta krunice za obraćenje i mir (1993.) rađa se ideja o osnivanju Radio Marije u Hrvatskoj. Nakon inicijativnih priprema 1995. osnovana je neprofitna, nevladina i nepolička udruga Radio Marija. Točno u podne 22. veljače 1997. blagoslovom i duhovnim nagovorom kardinala Franje Kuharića počelo je emitiranje programa za zagrebačko područje. Od 2002. emitora se na splitskome, a od 2005. na virovitičkome području. Redovnom frekvencijom pokriveno je oko 55% populacije u Hrvatskoj. Putem satelita čujnost je u Hrvatskoj i Europi, a putem interneta i diljem svijeta.

Zašto je bilo potrebno osnovati radijsku postaju poput Radio Marije?

Radio Marija posve je osebujna i jedinstvena radijska postaja na području katoličkih sredstava priopćavanja. Program Radio Marije na različite načine naviješta Boga. Kao izrazito religiozna postaja u mnogome se razlikuje od svojih katoličkih susestara. On je radio koji naviješta obraćenje. Taj projekt nisu stvorili ljudi, on je dar koji dolazi odozgor. To je izvanredna milost koju je majčinsko Marijino srce darovalo Crkvi da bi bila zvijezda vodilja današnjemu naraštaju, izgubljenu u tami ateizma i materijalizma. Radio Marija je sredstvo nove evangelizacije u službi Crkve za treće tisućljeće. Naviještanje obraćenja na Radio Mariji ostvaruje se ponajviše molitvom, koju želi unijeti u srca, u kuće, u obitelji i konačno u cijeli svijet, kao rijeku milosti i života. Radio Marija počinje dan s Bogom i završava s Bogom. Srce molitve je dnevna sveta misa, liturgija časova i krunica. Za bolesne, starije osobe, za one koji putuju to je izvanredna prilika za duhovnu hranu. Mnogi ljudi koji rade noću ili trpe od nesanice u krunici nalaze veliku duhovnu utjehu i pomoć. *Per Mariam ad Iesum!* Po Mariji k Isusu! Imamo jasan cilj: pokazati put k onome koji je Alfa i Omega – početak i smjer našega zemaljskog hodocašća. Toj je nakani od prvoga dana emitiranja programa usmjerenje sveukupno zalaganje i rad volontera, suradnika i dјelatnika. U sekulariziranu svijetu u kojem živimo osjeća se glad i potreba za duhovnim vrijednotama i jasnim smjernicama za život. Poslanje je RM da svojim emisijama pomogne otkriti i upoznati temeljne istine naše vjere i kako ih živjeti i svjedočiti

RADIO MARIA

u životu. Iz te istine nadahnjuje se naš program. Podosta se radi na odabiru dobre glazbe. To je područje koje uvek novo treba obogaćivati. Na Radio Mariji može se izričito slušati religiozna glazba svih žanrova. Od ostalih glazbenih priloga uvelike puštamo probrane domoljubne pjesme.

Kako se uzdržava sam radio?

Radio Marija živi od Providnosti. Temelji se na volonterskoj pomoći. Svi su nositelji emisija (njih 120) te molitelji (oko 130) volonteri. Osim njih, imamo nekoliko sposobnih mladih volontera koji pripremaju vijesti i vode neke emisije. Posebno nas veseli što nam se javljaju stručne osobe s raznih područja i spremni su pomoći. Tako imamo osobu koja poučava naše djelatnike u vođenju emisija, govornim vježbama te kako se pripremaju vijesti i obavijesti. Neki glumci i spikeri također nam samoinicijativno pomažu kao volonteri. Važno je napomenuti da se Radio jedino i isključivo za sve svoje potrebe uzdržava prilozima svojih članova, a to je spomenuta obitelj.

Glavnim urednikom postali ste 2000. godine. Mediji nisu bili Vaš prvi apostolat?

Od rujna 1978. godine, osim poslijediplomskoga studija u Rimu, bio sam osam godina odgojitelj u sjemeništu na Šlati u Zagrebu, dvanaest godina kateheta studentske i radničke mlađe u Palmotičevoj i sada spomenuto vrijeme na dužnosti urednika na Radio Mariji. Od 1992. predajem i na Filozofskome fakultetu i Teološkom institutu Družbe Isusove na Jordanovcu. Odgojiteljski sam rad volio. Rado se sjećam vremena provedeno s mlađima u sjemeništu, a danas su lijepi trenutci susresti one koji su postali svećenici ili se ostvarili u drugom zvanju. Ako bih sažeо u jednu rečenicu što mlađi traže i trebaju, mogao bih reći: traže Boga dobrote, savjest im je osjetljiva, žele jasne moralne smjernice i spremni su raditi na sebi; zahvalni su za vrijeme koje im svećenik daruje u osobnom razgovoru.

Kako ste krenuli putem redovništva i svećeništva?

Moja je obitelj bila duboko religiozna. Predvodnica u vjerskome smislu bila je majka. Svakoga je dana obitelj molila večernju molitvu. Nedjeljom i blagdanima redovito su išli u pet kilometara udaljenu crkvu. Roden sam 12. rujna 1950. u Beljevini u Slavoniji. Roditelju su mi bili Stjepan i Anica, djevojački Cerić, doseljenici u Slavoniju. Ja sam deveto od desetero djece. Prva četiri razreda osnovne škole završio sam u rodnoj Beljevini, a ostala četiri razreda u Đurđenovcu, kamo se obitelj preselila 1968. godine. Upisao sam se u gimnaziju u Nadbiskupijskom dječačkom sjemeništu na zagrebačkoj Šlati sa željom da postanem dijecezanski svećenik. Tri mjeseca prije mature bio sam pozvan

Naši apostolati

na odsluženje vojnoga roka. Vojni sam rok služio u Karlovcu. U prosincu 1969. u Blažuju kod Sarajeva ubijen je isusovački kandidat Izidor Bistrović. Bilo je to promišljeno i dobro isplanirano ubojstvo svećeničkoga kandidata koje se dogodilo nekoliko dana prije Izidorova odsluženja vojnoga roka. Izidor je bio moj školski kolega iz sjemeništa. Za njegovu sam smrt saznao iz Glassa Koncića. Bila mi je znakovita rečenica koju sam pročitao u tome tekstu: "Tko će naslijediti toga mladića?" Bilo je vrijeme Hrvatskoga proljeća pa sam kao vojnik mogaoći u crkvu. Jednom sam za vrijeme mise u franjevačkoj crkvi u Karlovcu snažno osjetio poziv u srcu da budem taj koji će naslijediti Izidora u redovničkome zvanju. Nisam bio previše sretan zbog nutarnjega uznemiravanja. Rekao sam tada Isusu da sam već odlučio što ću i kamo ću i da mislim da redovnički život u Družbi Isusovoj nije za mene. Nekoliko nedjelja nisam išao u crkvu, kao iz protesta. Mislio sam da će Isus odustati. Ipak sam nakon šestomjesečne nutarnje borbe kapitulirao. Donio sam odluku da odem u Družbu Isusovu. Poslije sam slijedio uhodani put isusovaca: dvogodišnji novicijat, studij filozofije, jednogodišnja odgojiteljska praksa u isusovačkome sjemeništu na Fratrovcu, teološki studij. Za svećenika sam zareden u zagrebačkoj katedrali 26. lipnja 1978. godine po rukama kardinala Franje Kuharića. Poslije sam pohadao poslijediplomski studij na rimskoj Gregoriani iz područja duhovne teologije i postigao zvanje magistra znanosti. Nakon obavljene treće probacije, što je završni dio formacije u Družbi Isusovoj, 1984. sam položio svećane vječne zavjete u bazilici Srca Isusova u Zagrebu. Sada živim na Jordanovcu i vršim službu glavnoga urednika Radio Marije.

Duhovne vježbe

Kada smo prvi put najavljivali DVS u Osijeku, naglasili smo da su vježbe izrazito zahtjevne te da ih preporučujemo samo osobama koje su spremne vrlo ozbiljno raditi, koje su željne duhovnoga napredovanja, koje zrelošću vjere žele služiti drugima – široj zajednici i društvu, koje su psihološki uravnotežene, zrele i primjerene dobi te koje su spremne na refleksiju i duhovno razlučivanje.

Zahtjevne su jer traže ustrajno svakodnevno nastojanje u osobnom susretu s Bogom. Ukratko, ciljevi DVS su: upoznati sebe, tražiti i nalaziti Boga, postići unutarnju slobodu duha i otvorenost za promjenu života.

Aktivnosti tijekom petomjesečnoga trajanja DVS su: svakodnevno razmatranje od jednoga sata, zajednički sastanak utorkom u 20 sati te tjedni susret – osobni razgovor s voditeljem.

Budući da se radi o duhovnom području, neki pomišljaju kako se eventualan nemar lako može sakriti. Međutim, pokazalo se da vrijedi dobromanjerno upozorenje voditelja na početku DVS: "Na kojoj razini budete radili vježbe, na toj razini očekujte plodove." Oni koji odmah na početku "svojski zapnu" i tako nastave – pa i uz poteškoće koje su u ovom slučaju neizbjježne – takvi već tijekom vježba primjećuju značajne rezultate, to im daje još veću snagu i polet i prati ih do kraja. Oni koji se na taj posao daju "s pola volje", brzo se zamore, postaju bezvoljni i kritični, počinju izostavljati vježbe, nezadovoljni su te odustaju sami ili ih isključuje voditelj.

I svakodnevnom životu (DVS)

p. Zdravko Knežević, SJ

U ovim vježbama mnogi uvide kako su do sada zapravo površno živjeli svoju vjeru. Vježbe idu za tim da osoba uspostavi dubok i iskren odnos s Bogom. To znači prihvati Božju sliku o sebi samome, prihvati Božji plan s vlastitim životom i prihvati naporan proces promjene svojega bića kako ga Bog ostvaruje. Nužna je spremnost stalno i čvrsto suraditi s Božjom milošću, stalno se mijenjati, stalno dopuštati Bogu da me mijenja. Tu je i stalno ulaganje napora da čovjek napusti svoje ja kao svoje središte i da dopusti da Bog bude središte njegova bića. Taj je proces bolan, traži stalne napore, odricanje i žrtvu, umiranje sebi. To je posve suprotno praznoj euforiji koja se danas nerijetko očekuje od molitve i molitvenih skupova. DVS zahvaćaju daleko dublje i tko se velikodušno odazove, taj doživljava radost pravoga procesa duhovnoga rasta i prave, duboke, istinske, temeljite promjene života! U ovim se vježbama učimo otvarati Božjemu djelovanju, a da se to ostvari, po sv. Ignaciju: "Treba se odreći sebe" (DV 21), u vjeri dopustiti da Bog raspolaže mojim životom po svojoj svetoj volji. Kada se ostvari ta promjena prema Bogu, tada se i naši odnosi prema ljudima temeljito mijenjaju. To vidimo mi sami, a to primjećuju i ljudi oko nas. Iz ove bitne promjene slijedi i promjena stava prema poslu i uopće prema čovjekovu djelovanju. Čovjek više ne gleda na

osobnu korist nego na ono što je prepoznato važnijim: kako prepoznati i učiniti ono što je više na Božju slavu i na veće dobro drugih ljudi.

Jedna osoba koja je u vježbe došla iz stanja velike udaljenosti od Boga, vjere i molitve, rekla je tijekom vježba: "Ove su mi duhovne vježbe toliko otvorile vidike da vjeru gledam na posve drugačiji način..." Nije ostala samo na riječima, njezina je duboka promjena utjecala na cijelu obitelj. O rezultatima i plodovima DVS mogao bi se napisati poduzi zaseban članak. U prosjeku 80% upisanih vježbenika shvati ove vježbe vrlo odgovorno i one se pokažu kao snažna pomoć i pouzdan orientir u današnjem uzavrelem svijetu.

Moram naglasiti da nailazim na čudjenje onih kojima su duhovne vježbe bile životna prekretnica. Pitaju me: "Zašto samo nekolicina vas isusovaca daje duhovne vježbe? Što je s ostalima? Je li moguće da takvo blago smatraste sporednim i rubnim?"

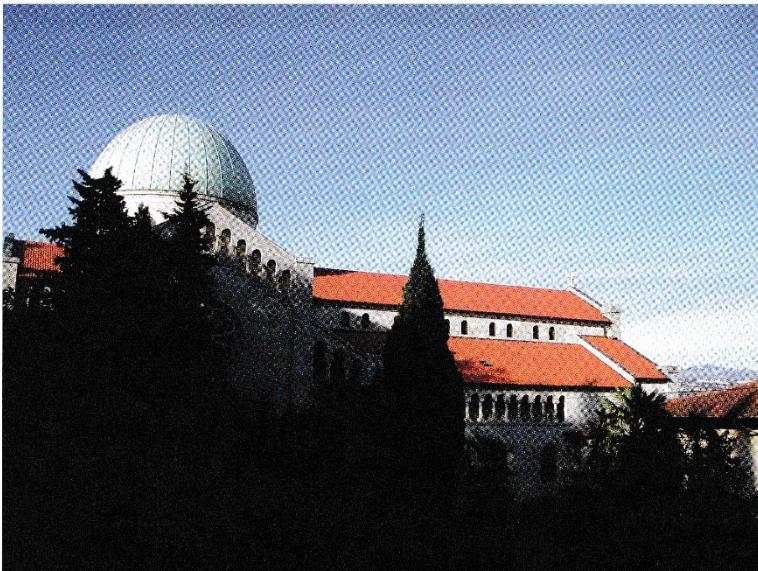
Opatija – duhovna

Opatijska kuća sa svojim aktivnostima pruža svojim redovitim stanovnicima zanimljive mogućnosti duhovnoga zadovoljstva i kontakta s ljudima koji u njoj zatraže malo duhovne okrjepe, mira, sa-branosti, razmišljanja ili pripreme za životne odluke...

U prošloj je godini održano 12 tečajeva duhovnih vježba za svećenike kroz koje je prošlo 170 svećenika, 4 Bračna vikenda, duhovne vježbe za članove Apostolata molitve, DV za časnu braću, Susret djelatnika za rad s djecom s posebnim potrebama, nekoliko konvivencija Neokatekumena, DV za ZKŽ. Preko ljeta pak puno je dragih prijatelja, svećenika i drugih gostiju odmorilo duh i tijelo u

našoj kući i ponjelo lijepo uspomene u krajeve svojega boravka, života i rada.

U jesen 2011. preuzeo je p. Pšeničnjak duhovničku službu u ovdašnjoj Bogosloviji na Rijeci, p. I. Fuček pak isповjedničku službu u Bogosloviji "Redemptoris Mater" u Puli. U vremenu kada je kod kuće vodi i duhovne vježbe, piše članke, misi, propovijeda i isповijeda prema potrebi. P. Stjepan Bešlić aktivan je u župi i u kući. Ništa bez njegove ministarske i ekonom-ske uprave i nadzora. P. Stjepan Koren još je uvijek aktivan kod Marijine legije i u svim zamjenama kada se traži misnik ili isповjednik. A kada bi naš vrt, brajde i voćke mogle i govoriti, bio bi to hvalospjev i zahvale za njegovu upornu brigu,

oaza uz “velu crikvu”

p. Josip Sremić, SJ

kopanje, čišćenje i uređenje. Prošle je jeseni tjednima donosio plodove rada koji su veselili subraću za bratskim stolom... P. I. Tambolaš animira kao župnik zajednicu: vodi, hrabri, spremi i slavi vjenčanja, krsti i na vječni počinak prati kada to zatreba. Zajednica je uključena u rad župe i netko od patara ide u župu dnevno slaviti jednu misu. P. J. Sremić sudjeluje u davanju duhovnih vježba, onih osobnih, ako tko zatraži, i svećenicima, časnim sestrama nekoliko puta na godinu, prima na osobne razgovore, ispovijedi one kojima je potrebna duhovna pomoć. Od početka 2012. postao je s braćnim parom Ivankom i Milanom Došlin iz Matulja tim odgovoran u vodstvu HZBS za cijelu Hrvatsku.

Zametska ekipa s p. Marijanom Bešlićem, župnikom, na čelu dobila je priznanje i pohvalu samoga nadbiskupa mons. I. Devčića prilikom vizitacije. Hvala Bogu i djelatnicima patrima i aktivnim laicima. Lijepo je to čuti i doživjeti. Jesenas je dobila župa pojačanje u osobi p. Ivana Vinkova, novoga župnog vikara. Novo prilagodavanje jednih na druge. To je po većalo frekventnost poziva u pomoć onih koji imaju razne duhovne smetnje. Tu je sa svojim boravištem i p. Mirkom Vučkoj, vojni i policijski kapelan. Njegov je pal-djelokrug velik kao i cijela županija. Specifičnost je toga apostolata baš u osobnim susretima i potrebanima onih kojima je poslan, a to je ujedno i snaga riječi, potrebe i djela koje je u pitanju.

Općenito mjesec siječanj i dio veljače vodstvo naše kuće: p. Zvonko, superior, i p. Stjepan, minister, iskoriste za planirane promjene i uređenja nekih dijelova kojima su potrebni obnova ili preuređenje. Godine 2011. je tako kompletno uređena

kuhinja – promijenjene su sve instalacije, neki aparati-strojevi, stvari koje su ostale gotovo netaknute od samih početaka kada je taj prostor stvoren i prireden da služi svojoj svrsi, 60-ih godina prošloga stoljeća. Uz to je lani okrećena kapela u sklopu crkve. Ove pak godine, 2012., uređene su prošloga siječnja blagovaonica, sakristija, struja i vodovodne instalacije, WC u sklopu sakristijskih prostora. Kada smo već kod “vele crikve”, stare klupe zamijenile su nove, vrhunski dotjerane, skladne lađe. Učinile su cijeli prostor crkve puno ljepšim, toplijim i ugodnjim. Došli su i novi kipovi Presvetoga Srca Isusova, sv. Ante i kipovi bl. Ivana Pavla II. i kip bl. Alojzija Stepinca, medaljon svetoga Leopolda Mandića. Božji je narod te promjene s radošću pozdravio i razveselio se. Svatko prizna i kaže da je crkva s ovim dodatnim uređenjem dobila na privlačnosti i ljepoti cijelog liturgijskog prostora. U našu zajednicu rado svrate i druga subraća, prijatelji, svećenici, civilni, nekadašnji studenti, što nas sve uvijek obrađuju i razveseli.

Našemu općem dobru raspoloženju doprinose oni s kojima radimo i koji nam pomažu da kuća funkcioniра i živi, a to su kuharice Mila i Janja, Marija, domaćice Iva i Jasna te sakristanka Zorica. Pogon je pak cijeli nezamisliv bez našeg Iva Majstora koji bđije nad svim tehničkim postrojenjima i nad nama te je tako postao pripisani član DI u Opatiji.

Svima lijep pozdrav, “Shalom”, s kojim je razveselio Isus učenike u većer velikoga dana Uskrsnuća.

Naši apostolati

Što?! *Teologija* na Fakultetu elektrotehnike i računarstva? S čudenjem i dozom nevjericice provjeravaju ljudi jesu li dobro čuli kao što sam se i ja na početku zbumio i pitalo se. Ne čudi odviše kada je pokoji student kod prijave za ispit napisao biblijsku *tehnologiju*. Ali posve je točno: biblijska teologija! Koliko je stvar pogodena i prirodna brzo postaje jasno sjetimo li se kako je danas upravo zahvaljujući računalnoj tehnologiji Sveto pismo postal još puno dostupnije, a preciznost u istraživanju tekstova dosegla je vrhunce.

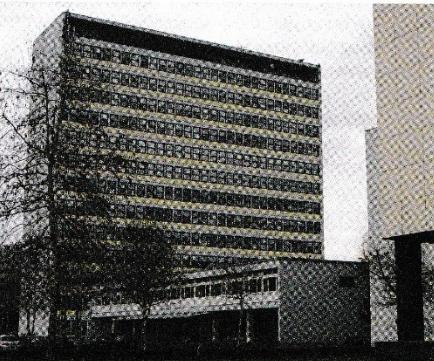
Prije više godina kada mi je stigao vrlo ljubazan upit uvaženoga i poznatoga vlač. Adalberta Rebića bih li mogao preuzeti nastavu iz biblijske teologije na čuvenom zagrebačkom FER-u, u meni je bio dvostruk osjećaj. Bio sam počašćen, ispunjen doličnim strahopočitanjem i rastao sam u poniznosti. A osim toga sa širokim očima i diveći se slušao sam o projektu koji teče već više od deset godina. Na Fakultetu elektrotehnike i računarstva postoji izborni predmet kojim se izravno, u okviru redovitoga studijskog tečaja, zainteresiranim studentima nudi studij Svetoga pisma. Riječ je o tjednomu predavanju. Po već uhodanu običaju za to je rezerviran utorak poslije podne od 17 do 19 sati. Kontekst je jasan: kao i na ostalim prirodoslovnim, matematičkim i tehničkim znanostima, studenti su potaknuti upisati nešto iz humanističkoga smjera. A zbog velikoga broja studenata i zbog dobre organizacije FER ih ne šalje drugamo, nego se ovdje predaje i hrvatski jezik, i psihologija, i ekonomija, povijest... i, evo, biblijska teologija. Svrha ovoga predmeta sama se po sebi nameće: ponuditi ljudima koji dosiju najveće visine u svojoj struci da odraslo, zrelo i intelektualno odgovorno susreću tekstove koji obilježavaju temelje religije i kulture, a često i osobni rast u vjeri od djetinjstva.

Novo oduševljenje u meni se probudio kada sam se susreo s ljubaznim, zauze-

Biblijska teologija na FER-u

p. Niko Bilić, SJ

tim ekspeditivnim osobljem na FER-u. Kada sam počeo raditi, s toplim srcem i nezaustavljivom susretljivošću dočekao me je tadašnji prodekan za nastavu, prof. dr. Mario Cifrek, koji me je strpljivo uveo u pravila studiranja i pratilo prve korake. Zadivljuje golem broj studenata koji

dobrano nadilazi 2000 na njihovu fakultetu. Sustav studiranja – dolikuje i na ponos je FER-u – do svih mogućih razmjera je digitaliziran. U kompjutoru su nastavni plan, materijali s predavanja, raspored dvorana. Tada me je mladi g. Ivan Budićak uveo u tajne što sve i kako unijeti, gdje pronaći točne popise – sve do toga tko je bio na predavanjima. U međuvremenu je razvijen i nov sustav Ferko koji marljivo održava i razvija g. Marko Čupić, a koncipiran je tako da obuhvaća i uskladjuje praktički cijelovit nastavni pogon na FER-u.

Broj slušača na biblijskoj teologiji u posljednjim je godinama narastao do 150 – u usporedbi s našim jordanovačkim

Naši apostolati

okvirima to je takoreći više nego studen-ti s dvije godine zajedno. S poštovanjem se vidjelo kako – baš prema uvriježenu mišljenju da FER okuplja najnadarenije – studenti na ispitu postižu izvrsne rezultate, premda su pitanja vrlo precizna i zahtijevaju pažljiv studij biblijskoga teksta. Već u prvom semestru rezultati su bili takvi da smo odmah pomisljali na strože kriterije zato da netko i neku nižu ocjenu mogne dobiti.

Prema vrlo ozbiljno zacrtanu bolonjsko-mu procesu provjere znanja ne održavaju se samo na kraju semestra, nego i u pro-pisanomu tjednima za vrijeme semestra. Predavanja su stoga podijeljena na više ciklusa, a usred semestra rezervirano je vrijeme za učenje i pisanje tih „međuispi-ta“. Novo otkriće bilo je provođenje ispi-ta. Pisani su. I rezultate praktiči već dru-gi dan studenti mogu dobiti na uvid jer se točni odgovori provjeravaju računal-nim putom u Centru informatičke potpo-re gdje to „ispravljanje testova“ vodi vri-jedni g. Vedran Klasić. Unaprijed treba pripraviti odgovore i postaviti mjerila za ocjene i stvar hoda. Zamislite, cijela sku-pina od preko stotinu testova za dan-dva ispravljeno! Na taj način mogu se dati i na ovakav pothvat.

Otpočetka ju bilo predviđeno da studenti pišu i dva vrlo kratka samostalna pisana rada. Jedan izrađuju kod kuće kao analizu točno određenoga ulomka iz Svetoga pisma, a drugi pišu u okviru nastave na fakultetu. Istina, treba oštra oka, mara i vremena za čitanje i ocjenjivanje – pogoto-vu što je suvremena ruka *ferovec* vič-na tipkovnici, brojkama i nacrtima, a ne pisanju kakvo pripada u humanističke znanosti. Ali velika je utjeha vidjeti mla-de, marljive računalne i elektrotehničke stručnjake kako zdušno prelistavaju Bi-bliju, proučavaju svete tekstove i pišu.

S ovom akademskom godinom 2011./12. započelo je još nešto novo. U skladu s opetovanom željom i upitom studenata

krenuo je i drugi tečaj, tj. biblijska teo-logija 2. Ista je motivacija i nacrt, samo nastavak i produbljivanje znanja – širi i podrobniji pogled u tekstove Svetoga pi-sma. Osobitu zaslugu u tome ima ekspe-ditivni i zauzeti prodekan, prof. dr. Davor Petrinović, koji je najvećom brzinom stvari pokrenuo i dao točne upute kako redovitim akademskim putom usposta-vati novi predmet. Njegova susretljivost i brzina došla je osobito do izražaja i ne-davno kada sam jedan dopis, svojom krivnjom, prekasno dostavio, ali on ga je ipak uredno uvrstio na sjednicu i zaradio odo-brenja za iduću godinu. Sve obavijesti, podsjetnici, razjašnjenja uvijek stižu na vrijeme zahvaljujući gđi Sonja Majstorović koja strpljivo njeguje kontakt sa svim vanjskim suradnicima iz humanističkih, odnosno društvenih predmeta.

Zahvaljujući zauzetosti p. Marka Mati-ća koji je velikodušno „uskočio“ projekt nije zastao ni onda kada sam bio odsutan zbog naše isusovačke treće probaci-je. Hvala, p. Mark! Najveću zahvalnost ipak dugujem svojoj vrijednoj pomoćnici – asistentici, magistrici teologije Tanji Lakić koja kao stručnjakinja za biblij-ski hebrejski već više godina pomaže na Jordanovcu, a kao vrsna poznavatelji-ca kompjutora i interneta održava moju web-stranicu. Za biblijsku teologiju na FER-u njezina je uloga odlučujuća jer, ne samo što je stalno prisutna, nego je pre-uzela na sebe takoreći svu –obilnu – ko-munikaciju sa studentima i svime što je vezano uz nastavu.

Putovi su Gospodnji čudesni. Biblijska teologija na FER-u još je jedan dokaz za to i divna prilika da pažljivo uho posluša Božju riječ. Mladi, pred kojima je buduć-nost, koji osvajaju vrhunske međunarod-ne nagrade, mogu se obogatiti na drev-nomu izvoru duhovnoga blaga i baš kao ljudi uzrasti, primajući Vječnu Pouku.

Centar za poslovnu etiku

p. Ivan Koprek, SJ

Centar za poslovnu etiku (CEP) pri Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu (FFDI) osnovan je s ciljem promicanja primjene etičkih načela, pomaganja pri rješavanju etičkih dvojba, stručnoga i znanstvenoga usavršavanja te znanstvenoga doprinosa na području etike kao znanstvene discipline. Kako je poznato, Centar uspješno djeluje već deset godina.

Svake godine CEP priređuje međunarodni simpozij o nekoj temi iz okvira socijalne etike. Tako je bilo govora o mobingu, korupciji, novcu, recesiji i otpuštanjima... U siječnju ove godine (27. siječnja) Centar je organizirao simpozij s temom: "Zalužuje li radnik svoju plaću?" Kao i uvek, na skupu je sa svojim radovima nastupilo petnaestak predavača. I kao i do sada svi će referati biti objavljeni u zborniku niza – "Munus".

Nema sumnje da su, kako to kažu ekonomisti, ljudska bića u biti vrlo sebična i da nastoje, čak na racionalan način, postići svoje egoistične interese. Ipak, rečeno je tek samo fragment cjeline ljudskoga bića. Čovjek isto tako ima i moralnu stranu svoje osobnosti koja mu nameće odgovornost prema drugima. On je biće empatije, suosjećanja, biće koje čezne za pavednim odnosima...

Pitanje o pravednosti plaće nije samo klasično polje na kojemu se susreću etika i gospodarski sustavi. Može se, dapače, reći da upravo taj izazovni zahtjev fundamentalno temelji nužnost etike gospodarstva.

Plaća je najprije vezana uz rad. Valja reći da se, kako to dobro znaju ekonomisti, rad predstavlja kao tržište s ponudom i potražnjom. No rad implicira i nešto više – upravo pravednu plaću.

Zahtjev za pravednom plaćom ušao je u proglašenje ljudskih prava (1948. godine). U 23. broju čitamo: "1. Svatko ima pravo na rad, slobodan izbor zaposlenja, pravedne i primjerene uvjete za rad i zaštitu od nezaposlenosti. 2. Svatko bez ikakve razlike ima pravo na jednaku naknadu za isti rad. 3. Svatko tko radi ima pravo na pravednu i primjerenu naknadu koja njemu i njegovoj obitelji osigurava život dostojan čovjeka i koja se prema potrebi dopunjuje drugim sredstvima socijalne zaštite."

I nekoliko članka Ustava Republike Hrvatske govore o plaćama: Članak 54.: "Svatko ima pravo na rad i slobodu rada. Svatko slobodno bira poziv i zaposlenje i svakomu je pod jednakim uvjetima dostupno svako radno mjesto i dužnost." Članak 55.: "Svaki zaposleni ima pravo na zaradu kojom može osigurati sebi i obitelji slobodan i dostojan život. Najduže radno vrijeme određuje se zakonom. Svaki zaposleni ima pravo na tjedni odmor i plaćeni godišnji odmor i ovih se prava ne može odreći. Zaposleni mogu imati, u skladu sa zakonom, udjela pri odlučivanju u poduzeću." Članak 56.: "Pravo zaposlenih i članova njihovih obitelji na socijalnu sigurnost i socijalno osiguranje uređuje se zakonom i kolektivnim ugovorom. Prava u svezi s porodajem, materninstvom i njegom djece uređuju se zakonom."

I ovaj znanstveni skup Centra za poslovnu etiku pokazao je da ekonomiju nikada nije moguće shvatiti kao proces koji nema veze s etikom i/ili religijom (evangeljem)! Tako, tema "pravedna plaća za obavljeni posao" nije samo nešto sekularno, nešto o čemu valja govoriti iz gospodarske ili socijalne perspektive... "Radnik zaslužuje svoju plaću" (Lk 10,7) – čitamo u Evangeliju.

Crkva i EU

p. Niko Bilić, SJ i p. Miroslav Čadek, SJ

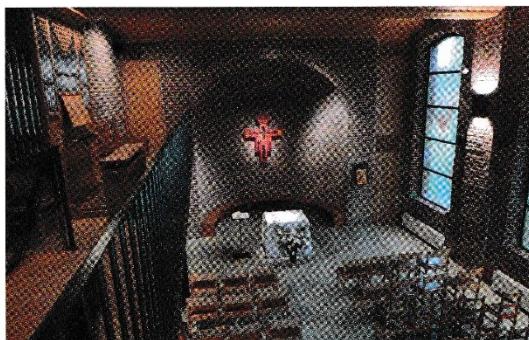
U europskom dijelu Bruxellesa, među golemlim glavnim zgradama Unije, odmah uz Vijeće Unije, uz Parlament i uz središnju višekatnicu Komisije skriva se kapelica Uskrsnuća. Smještena je uz kuću koja sada služi kao knjižnica Europske komisije, središnjega upravnog tijela Europske unije. Malena je, ali ustrajno poziva na ono bitno i jedan je od pet apostolata za koje se u Bruxellesu na europskoj razini brine Družba Isusova. U posljednjim mjesecima život joj je još više stješnjen zbog silnih gradevinskih radova u neposrednoj blizini koji joj doslovce i temelje potresaju.

U listopadu prošle godine kapelica je proslavila 10. godišnjicu svojega djelovanja. Okupili su se prijatelji i svi oni koji se brunu za njezin svagdanji život. Radnu proslavu vodili su predsjednik Konferencije isusovačkih provincijala u Europi, zatim voditelj

Povjerenstva za Crkvu i društvo u Konferenciji reformiranih Europskih crkvenih zajednica te predstavnik Grčke pravoslavne crkve u Bruxellesu. Od tada pa sve do svibnja ove godine u kapelici se, uz redovit program, odvija i posebna potraga za "znakovima uskrsnuća" u dnevnom europskom životu. Dosadašnji su susreti bili usmjereni na kršćansku prisutnost u doba vladavine medija, na začarani krug ilegalnih useljenika u Europi, na duhovnost u vrijeme interneta te na odnos kršćana i siromaha u Euro-

pi. Kapelica Uskrsnuća i dalje je mjesto gdje se svakoga mjeseca okupljuju mlađi dužnosnici i službenici europskih institucija.

Isusovci su od početaka suvremenoga ujedinjavanja Europe dobili crkveno poslanje da se uključe, prate iz evandeoske perspektive i potpomažu vrijedna nastojanja na tomu golemu području. Sve tamo od šezdesetih godina prošloga stoljeća postojao je Katolički ured za europske inicijative koji je u posljednje

vrijeme imao skraćeni naziv Isusovački europski ured. S ovom akademskom godinom 2011./12. u skladu s poslanjem i aktualnim potrebama nastaje novo ime i novo usmjerenje: Isusovački europski socijalni centar (www.jesc.net). Glavne su mu teme europska svijest, solidarnost, ekologija i građanski život. I dalje ured želi promicati izgradnju Europe i osobito Europske unije utemeljene na društvenoj pravednosti, miru i slobodi. Okupljeni suradnici reflektiraju nad europskim vrjednotama i odgovornostima,

Naši apostolati

poticju solidarnost unutar Europe i s ciljem svijetom.

U biltenu s početka godine krenuli su od ekonomiske krize koja postavlja mnoga pitanja, a nema spremnih odgovora. Donijeli su zatim izvještaj sa sastanka europskih isusovaca koji se bave društvenim znanostima i svake druge godine održavaju radnu konferenciju na europskoj razini. Posljednja je bila prošloga ljeta u Ženevi s glavnom temom: Globalno upravljanje u vrijeme krize. Pišu zatim o suvremenim demonstracijama širom zapadnoga svijeta u kojima osobito mladi ljudi traže da se u ekonomskoj krizi porezi ne usmjeruju na siromašne koji i inače trpe neimaštinu. Tu je osvrт na Magis 2011., isusovački program za mladež koji je prethodio Svjetskom danu mladih u Madridu. Usmjeruju zatim svoj pogled na socijalnu odgovornost poduzeća, osobito u Africi, zatim na stav Crkve i Europske unije prema narodu Roma, a ekološki članak ističe kako pitka voda pripada u ljudska prava i ne smije biti trgovačka roba.

Crkva ima svoje službeno predstavništvo uz Europsku uniju. To je Vijeće svih biskupskih konferencija u Europskoj uniji (COMECE), a sjedište im je u Bruxellesu. Početkom godine, 12. siječnja 2012., na konferenciji Unije o socijalno odgovornu tržišnom gospodarstvu potpredsjednik Vijeća predstavio je crkveni dokument o europskomu zajedništu u solidarnosti i odgovornosti. Riječ je o novom pozivu na uvažavanje evandeoskih vrijednosti.

Zajedno s isusovačkim uredom Vijeće izdaje mjesečno glasilo "Europske informacije" u kojemu njeguje kršćansko gledanje na EU. U proljetnomu se broju posebice pitaju o budućnosti kršćana na Bliskom istoku, zaustavljaju se na mislima koje je Jacques Delors, primajući prije pola godine počasni doktorat kato-

ličkoga sveucilišta u Parizu, istaknuo o važnosti zajedničke valute u Europi. Tu je razgovor s jednom od kršćanskih euro-parlamentarki iz Francuske o njezinim očekivanjima u 2012. Istaknut je potom dinamičan načrt nove federalne Europe, razrađen na summitu početkom prošloga prosinca, zatim potreba da EU ažurira politiku istraživanja maticnih stаницa u skladu sa zahtjevima bioetike te napokon planovi Komisije za Europu od 2014. do 2020.

Družba Isusova, kao i druge redovničke zajednice, od svojih početaka njeguje u sebi europske ideale. Sveti je Ignacije u svojoj prvoj družini okupio predstavnike raznih naroda, a djelovali su širom odašnje Europe i išli u misije u tada novi svijet. U Bruxellesu, nedaleko od velikih europskih institucija, odmah uz veliki Jubilejski park, vrijednu ulogu imajuoci dominikanci. Već dugo žive i djeluju kao međunarodna zajednica. Susreti i molitve pravi su poziv članovima različitih naroda i kultura. Voditelji će im se obratiti na njihovu jeziku. Sveta misa npr. bit će pravi doživljaj izvorno katoličke, sveopće, Crkve: govor, pjesme i molitve slijede na svim jezicima prisutnih. Svatko se osjeća kao kod kuće.

Najnovija kriza Europske unije – Unije koja već ima drevnu krilatiku *jedinstva u različitosti* – ponovno upozorava na priznato iskustvo Crkve da se ukorijenjenost u vlastiti identitet i poštivanje vlastite povijesti traži za susret i suživot s drugima. U samom Bruxellesu osobito je živa zajednica poljskih i južnoameričkih katolika. U Europskomu katoličkom domu, koji vode isusovci, aktivni su Talijani i Španjolci.

U europskim je institucijama osobito prepoznata i cijenjena djelatnost Isusovačke službe za izbjeglice koja je u Bruxellesu organizirana na europskoj razini i u posljednje se vrijeme osobito bavi pravnim i životnim poteškoćama ilegalnih useljenika i sabirnih centara. Ozbiljan je problem što ti ljudi, iako nisu ni na koji način optuženi ni osuđeni, praktički žive u zatvoru.

Osobito poslanje povjereno Družbi Isusovoj jest skrb za vjeronauk u Europskoj školi. Riječ je o školi koja na više mjesta u gradu okuplja do 10.000 tisuća djece dužnosnika i službenika Europske unije i NATO-a smještenih u Bruxellesu. Već sam broj upozorava na važnost i perspektive ove zadaće.

Dirljivo je u Bruxellesu susresti mlade ljude koji su istinski oduševljeni idejom velike zajednice europskih naroda. Za nas je to nov poticaj da iznova otkrijemo širinu Crkve koja je svemu svijetu posljana. Misao o zajedništvu naroda potječe još iz Staroga zavjeta – znamo da Izajja i Mihej zajednički pišu o velikom hodočašću naroda (Iz 2, Mih 4). Na koncu evanđelja Isus svoje učenike šalje *svim narodima, sve do granica svijeta*. Takve temelje u Europi je osobito isticao blaženi papa Ivana Pavao II. potičući povratak na kršćanske izvore i na re-evangelizaciju. Upravo s tom ulogom i Hrvatska, mala i skromna, ali iskustvom bogata, treba ući u veliku Europsku uniju.

Družbina vizija u Europi

Jedna od opasnosti za nas u Europi jest da sa smanjivanjem broja subraće i s manje novčanih sredstava i mi završimo imajući i manju viziju. Ovo se ne smije dogoditi. Moramo nastaviti slušati poziv da naslijedujemo Isusa Krista i nastaviti razlučivati kako da na njega odgovorimo. Ako nastavimo s pogledom upravljenim prema potrebama svijeta i potrebama Božjega naroda i ako smo odlučni otići onamo gdje su te potrebe najveće, tada ćemo svoju isusovačku karizmu živjeti u potpunosti. U konačnici to će biti privlačno mladim ludima. Neki bi od njih mogli biti otvoreni pozivu da sami postanu isusovci.

Duh Sveti je aktivan u našem svijetu i zove nas sve naprijed ususret Kraljevstvu. Naša je karizma potrebna više nego ikada u Europi kakva je danas, Europi koja je sama u potrazi i koja je na hodočašću.

*John Dardis, SJ,
predsjednik Konferencije europskih
provincijala*

Vijesti iz novicijata

Stanko Perica, SJ

Pitanje koje ponajviše intrigira kako stara zavjetne pisce, tako i suvremene znanstvenike jest: što je bilo na početku. Zato vjerujem da i čitatelji Ignacijske puta poseban interes imaju za novosti iz našeg novicijata u Splitu jer je on početak redovničkoga puta i prva stepenica na putu isusovačke formacije te kao i svaki početak obiluje dinamičnim i zanimljivim događanjima. Tako je to i ove nove godine 2011./12., koja je započela 25. rujna dolaskom petorice mladića koji su odlučili svoj život usmjeriti stopama sv. Ignacija. To su: Igor Galušić, Ivan Lasić, Pero Lovrić, Šime Rafić i Dražen Volk, a sve ste ih imali priliku pobliže upoznati u božićnome broju Ignacijske puta.

Tijekom svojega dosadašnjeg boravka u novicijatu oni su se, pod vodstvom magistra p. Stipe Balatinca, spremali za velike ignacijske duhovne vježbe, koje predstavljaju središnji događaj prve godine novicijata. I ove su se godine one obavljale u Boki kotorskoj, na otoku Gospe od Milosti, od 14. ožujka do 14. travnja. A osim dolazaka bilo je i odlazaka pa naš je tako napustio novak druge godine Lukas Jovanović, slijedom čega je autor ovih redaka ostao jedini novak na drugoj godini.

Bilo je i drugih upečatljivih događaja u prethodnom razdoblju. Čitatelji će se sjetiti udarnih vijesti s početka veljače kada su snijeg u Splitu i posljedični događaji bili u središtu zanimanja cijelokupne naše javnosti. Vrijedni su novaci čistili snijeg ne samo oko naše rezidencije, već i kod drugih samostana. A konačni

izazov bio im je snijeg koji je nakon jednotjedne stanke ponovno pao upravo u noći na blagdan Gospe Lurdske, kada u našu crkvu dolazi najveći broj ljudi u čitavoj godini. Unatoč nedoumicama izazvanim tim peripetijama, blagdan smo svečano proslavili, a navečer čak i održali tradicionalnu procesiju oko naše kuće s Gospinom slikom. Pri svemu tome nadahnjavale su nas i gorljive propovijedi p. Ivana Mandurića, koji je vodio trodnevnicu uoči blagdana i svečanu misu na dan Gospe Lurdske.

Novaci su i dalje ostali povezani sa životom splitske Crkve pa su tako pomagali kod blagoslova kuća na Visokoj i Mertojaku, sudjelovali u animiranju proslave Dana posvećenoga života, po potrebi asistirali na pontifikalnim misnim slavljima u splitskoj prvostolnici, bili prisutni na značajnim dogadjajima u organizaciji sjemeništa i bogoslovije te na ispraćaju ubijene misionarke s. Lukrecije Mamić. Istakli su se i u dobrovornome radu pa su tako za Božić pjevanjem i darovima obradovali korisnike Doma za starije i nemoćne, koje i redovito tjedno posjećuju. Također su cijepanjem drva pomagali starijim štićenicima udruge "Zdenac".

Svi su se ovi dogadjaji ispreplitali s redovitim dnevnim redom u novicijatu koji uključuje tečaj talijanskoga jezika, tjedni odlazak na nogomet i na planinarenje, a za neke i učenje znakovnog jezika. Naravno, u središtu svega su duhovne točke koje uključuju dnevnu misu, krunicu i meditaciju, nagovore, klanjanja, pripremu za liturgiju te čitanje duhovnoga štiva. I tako našim novacima proteće vrijeme priprave za prve zavjete, a uz to i za studij, te nekima već i za prihvatanje prvih služba. Pritom smo zahvalni što nam je Providnost namijenila da tu pripravu vršimo na takо zadivljućem mjestu te u ozračju koje nas potiče na sebedarje i ustajnost.

USKRS

*Na nas jutros novo prosulo se svjetlo,
veselja nas vječnog zahvatila struja,
trčimo po stazi kličući k'o djeca:
Aleluja! Aleluja! Aleluja!*

*Čini nam se da smo k'o andeli laki,
da usnama pjeva tisuću slavuja,
da blistavu vječnost zahvaćamo
rukom,
jer vidjesmo jutros Krista,
Aleluja!*

*A srce nam gori k'o uskrsna svijeća,
utronut ga ne će kiša ni oluja,
oprali smo misli u uskrsnoj vodi
i sad smo bijeli, bijeli,
Aleluja!*

*O kako je krasno kad ti srcem čistim
razlijje se radost, k'o kad rijeka buja,
odvalimo kamen što nam dušu tišti,
neka brizne sujetlo novo,
Aleluja! Aleluja! Aleluja!*

Što skolastici rade u skolastikatu...?

Hrvoje Juko, SJ

Premda se može ciniti kako studijski orijenitran život skolastika Družbe Isusove nema odveć raznolikosti u dnevnome rasporedu ili modifikacija rutine zajednica-faks-zajednica, s predavanjima poprilično filozofski-spekulativnoga opredjeljenja, ipak... čak i samo s tim... kako bi i u načelu načelo neprotuslovљa ikada moglo postati dosadno? Ili sudjelovanje u ratu između koherentizma i fundacionalizma ili pokušaji dohvaćanja – analogijom bića ili kojim drugim načinom – Apsolutnoga bića... nosi li to prizvuke nezanimljivosti?

Čak i u nevjerljatnu slučaju afirmativna odgovora na gornje pitanje život zajednice skolastika doma formacije "Ante Gabrić" ipak nije iscrpljen u potpunosti ovim akademskim denominatorima te

stoga i čitateljima Ignacijeva puta može posredovati zanimljivih nekoliko događaja iz naše nedavnje povijesti.

Nakon dolaska nove generacije iz novicijata – skolastici Ante Topić, Bojan Bijelić, Branko Čagelj i Hrvoje Juko – uklopili su se u *stil nuovo* te s čitavom zajednicom otisnuli se na inicijacijski izlet kroz prirodu do Trakoščana, gdje su bili nagrađeni ljepotom i očuvanošću staroga dvorca. Drugi sličan izlet imao je za cilj Ivančicu i hodočasničku crkvu u Belcu. Drugi opet obližnje Sljeme. Ovакvi izleti ili *villae* pomažu osvježiti duh kada se približi kolotečini.

Posebnu milost raznolikosti unose gosti zajednice koji s nama dijele svoja iskustva vjere, rada, života. Listopad prošle godine tako je bio u znaku ikona i ikono-

pisma gospodina Borisa Grkovića; studeni apostolata duhovnih vježba i iskustva p. Slavka Pavina; veljaca ove godine u dubljemu upoznavanju s p. Gabrićem preko prikupljenih iskustava i svjedočanstava iz Indije p. Mirka Nikolića, a ožujak obilježen edificirajućim dijeljenjem iskustva rada u novoj evangelizaciji gospode Ksenije Abramović, direktorice tvrtke "Laudato".

Važan trenutak duhovnoga života višednevne su obnove, a u prošlom razdoblju imali smo nekoliko: uoči spomendana sv. Ivana Berchmansa u studenome, na temu "Naš život kao put; uloga askeze" – a voditelj je bio p. Slavko Pavin; zatim u siječnju u Lužnici, pod vodstvom p. Josipa Sremića s temom božićnoga misterijskog molitve te, konačno, početkom krajine, u promišljanju vjere i euharistije vodio nas je p. Alfred Schneider.

Značajan događaj u hodu prema svećeništvu za bogoslova je primanje služba lektorata i akolitata (iako su otvorene i za druge muškarce – laike). Na blagdan Sv. Edmunduna Campiona i drugova mučenika četvorica skolastika primila su od provincijala Hrvatske pokrajinе Družbe Isusove, p. Ante Tustonjića, službu lektora, čitača, što ih ovlašćuje za naviještanje Božje riječi u misnim čitanjima i poučavanje drugih.

Zanimljiv je bio dan otvorenih vrata za Sv. Nikolu. Bratskomu druženju pridružila se i prialvedba za tu priliku napisana kratka dramskoga komada prema poznatoj Božićnoj priči Charlesa Dickensa. Kako su se skolastici snašli kao glumci? Bi li imali dobru karijeru da su izabrali drukčije zvanje? Nikada nećemo znati. Predstava je ipak kasnije, za božićnu akademiju na Filozofskome fakultetu Družbe Isusove, doživjela proširenje, preradbu i novu izvedbu.

A kako je Božić došao, svi smo na nekoliko dana posjetili svoje obitelji, župu i pokušali skupiti snage za nove intelektualne i apostolske pothvate.

Neki od takvih pothvata su: inicijativa čitanja autobiografije sv. Ignacija, duhovne vježbe preko interneta, pomoći pri učenju štićenicima Caritasova doma u Vugrovcu – u koje su se naši uključili.

Ovim dogadajima imaju se priključiti i posjeti kazalištu ili operi koje organizira naš lokalni "ministar kulture", Zvonimir Marinović, redovito mjesечно duhovno dijeljenje u zajednici, angažmani patara zajednice (Ivica Hang, Dalibor Renić i Antun Volenik) na najrazličitijim područjima: od davanja duhovnih vježba, vodenja studentskoga vjeroučitelja, praćenja egzercitanata ignacijskih duhovnih vježba, duhovne skrbi za djecu u bolnici u Klaićevoj do pastoralnih aktivnosti i ispomoći.

Sve u svemu, i nije tako suhoporno kako bi se moglo, kada kažemo "studij filozofije", pomislići. Zapravo, istina je pomalo na suprotnom polu (i filozofiji zahvaljujući).

Skolastici i apostolat s tražiteljima azila

Branko Čagelj, SJ

Već smo navikli po našim ulicama viđati ljudе kako kopaju po kontejnerima, svи smo se susreli s raznim oblicima siromaštva i siromašnim ljudima. Ti ljudi nisu krivi za svoju nesreću i bijedu. Na licu imaju sram, strah, skrivaju pogled. Svi se sjećamo izbjeglica tijekom Domovinskoga rata i silne bijede. Za takve su vrste nevolja isusovci, točnije p. Pedro Arrupe, 1980. godine osnovali *The Jesuit Refugee Service* (JRS), Isusovačku službu za izbjeglice. Mi Hrvati smo navikli na izbjeglice, a jesmo li navikli na izbjeglice, tj. imigrante iz drugih država, druge rase? Možda ih ne susrećemo i ne vidimo, no velik broj njih prođe kroz našu zemlju. Neki ostanu ovdje, namjerno ili slučajno, tj. šverceri ljudima ih ostave ovdje s pričom da je ovo jedna od zemalja zapadne Europe, ili ih policija uhiti. Ako im se ne može utvrditi identitet, bivaju smješteni u centar za imigrante u Ježevu ili bivaju u jednomu od otvorenih centara u Kutini ili Dugavama dok država ne odluči hoće li im dati azil ili će ih deportirati u njihovu državu.

Upravo s tražiteljima azila od prošle jeseni rade dvojica skolastika: Šimo Marićević i moja malenkost, Branko Čagelj, točnije: učimo azilante hrvatski jezik. Azilantima je taj jezik za ostanak u Hrvatskoj nužan.

JRS (*The Jesuit Refugee Service*), Isusovačka služba za izbjeglice je međunarodna katolička organizacija. Njezina je misija pratiti, služiti i pomagati izbjeglicama i prisilno raseljenim osobama. JRS sada radi u više od 50 zemalja širom svijeta. JRS radi sa svim izbjeglicama, ali

ima posebnu brigu za "zaboravljene" izbjeglice, za one koji su izvan medijske pozornosti. Postoji više od 20 milijuna izbjeglica diljem svijeta. Dodatnih 15 milijuna ljudi raseljeno je unutar svojih zemalja. U Europi JRS djeluje u 20 zemalja, uključujući i Libanon.

Glavne su aktivnosti: posjet tražiteljima azila u pritvoru; davanje pravnih savjeta tražiteljima azila i ilegalnim imigratima; briga za traumatizirane progonom i bijegom; djelovanje kapelana u smještajnim centrima, kao i u zatvorenim objektima (pritvoru); давanje hrane i skloništa siromašnim imigratima; poučavanje i upoznavanje s lokalnim jezikom.

Kao što sam i rekao, mi ih poučavamo hrvatskomu jeziku. Kada smo došli prvi put, vidjeli smo dosta ljudi raznih narodnosti, religija i nacija na jednomu mjestu. Tada ih je bilo oko 120, sada ih je 60 u smještajnome centru. Neki su pobegli dalje u Europu, neki su vraćeni, a poneki i dobiju azil. Najviše je bilo Afganistanaca, Afrikanaca, čak i Indijaca. Od početka ove godine na području istočne Slavonije u nezakonitu prelasku državne granice u šesnaest slučajeva zatećeno je i uhićeno 75 stranih državljanina, među kojima je najviše – tridesetero – bilo Afganistanaca.

Kada dođemo u Centar za azilante, na njihovim se licima vidi zabrinutost, zbuđenost, pitanje što će biti s njima. Djeca su najjednostavnija, igraju se, neka trče bosa, kao da ih se nevolja izbjeglišta ne dotiče. Štićenici Centra ispočetka su bili znatiželjni pa ih je bilo oko 30 da bi se s

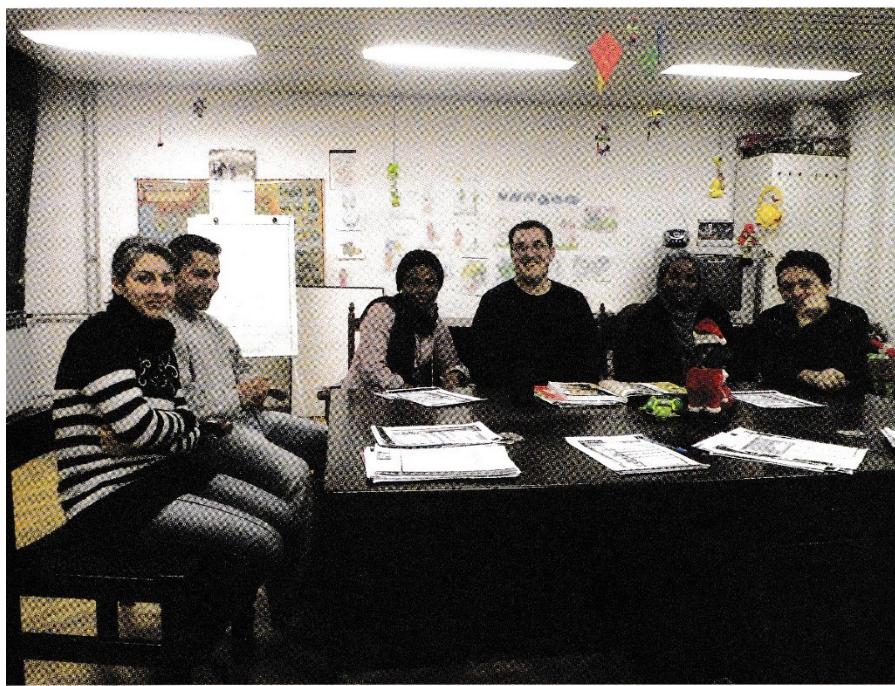
U formaciji

vremenom taj broj smanjivao. Kako nitko od njih ne govori hrvatski, predavali smo im uglavnom na engleskom. Onima koji nisu razumjeli ni engleski drugi bi im prevodili na njihov jezik i tako smo se sporazumijevали. Najlakše se bilo sporazumjeti s onima koji dolaze s područja gdje se govori ruski. Iskustva su lijepa, slušaju sve što im se kaže. S mnogima smo uspostavili prijateljske odnose pa nam je ponekad bilo i teško, kao npr. kada se jedna turska obitelj, koja je prešla na katoličanstvo, morala vratiti u Tursku.

Područje rada s imigrantima, izbjeglicama, aktualno je, vidimo koliko ih želi doći u Europsku uniju. Koliko ih samo u tome pokušaju pogine! Do sada je Hrvat-

ska bila samo tranzitna zemlja, ali sve više, kako smo bliže ulasku u EU, postajat ćemo poželjna destinacija i za azilante. Samo u Grčkoj 50.000 Afganistanaca čeka dozvolu da ih se pusti na Zapad.

Sveti je Ignacije često slao prve drugove na granice, otac general nas je u posljednje vrijeme pozivao da idemo na rubove, tamo gdje se drugi ne usuđuju ili ne mogu. Drago mi je da mi već u skolastiku možemo na ovaj način doći i djelovati među drugim kulturama, rasama i vjerama. To se područje djelovanja sve više otvara i drugim isusovcima, samo treba uvidjeti potrebe drugih i odazvati se te služiti Isusu u najsiromašnijima od siromašnih.

Studij u Rimu

p. Sebastian Šujević, SJ

To je taj grad o kojemu se često govori, bilo zbog antičke baštine, bilo zbog ostale kulturne baštine kojoj nema kraja, bilo zbog Crkve čije je središte, jezgra, srce u tome gradu. Biti ovđe u Rimu povlastica je za koju se ne može reći da je zaslужena, već darovana poput blagoslova. I ne kaže se bez razloga da tko jednom posjeti Rim, u njemu je nepovratno zasadena želja da ponovno navrati kom prilikom.

To je donekle i moja stvarnost. Nakon prvoga boravka u Rimu na dodiplomske studije teologije, dvije pastoralne godine kao đakona i svećenika u Zagrebu, ponovno sam u Rimu, sada na poslijediplomske studije teologije (druga, završna godina licencijata ili magistrija), fundamentalne teologije, koja se bavi argumentiranjem sadržaja našega vjerovanja kako bi se pokazalo da ono što se vjeruje jest vjerodostojno, istinito i smisleno. Zanimljivo za današnje vrijeme,

me, kao i za svako drugo, posebno u susretu s izazovima s kojima se susreće današnji vjernik u društvu u kojem živi. To je moje sadašnje prvotno poslanje – studij, kao obogaćenje za buduća poslanja svjedočenja i navještanja Božje riječi raznim načinima i životnim prilikama.

Nas isusovaca koji smo na studiju ima više: nekoliko bogoslova skolastika u kolegiju Del Gesu i nas nekoliko svećenika u kolegiju Bellarmino. U kolegiju nas ima šezdesetak isusovaca, po-drijetlom iz otprilike 27 zemalja, a gotovo sa svih kontinenata – Južna i Sjeverna Amerika,

Afrika, Azija i Europa. Tako je život kulturalno vrlo različit i bogat. Različitost kultura i razmišljanja otvara nove pozitivne vidike na gotovo iste stvarnosti. Područja naših studija također su vrlo različita. Ono što je središte našega života jest zajedništvo – bilo u euharistiji, na prvome mjestu, bilo u međusobnim druženjima u raznim prilikama. Jedna od značajnijih prilika bio je simpozij o isusovcu Ruđeru Boškoviću, gdje smo ostvarivali zajedništvo na svim dimenzijama: radnoj, znanstvenoj i euharistijskoj.

Ovo vrijeme studija prilika je svakome, pa tako i meni, za nadograđivanje ne samo znanja, već i duha – teologija se studira u vjeri. I na tomu vremenu Gospodinu zahvaljujem. Srdačan pozdrav u Kristu i svaki blagoslov svim čitateljima.

Doktorski studij liturgike

p. Danijel Koraca, SJ

Kada nekome kažem da studiram liturgiku, najčešća je reakcija: to je ono *kako* se vrši bogoslužje Crkve. Međutim, ne radi se o *kako nego što*. Upravo je sadržaj bogoslužja predmet studija liturgike, što to mi u liturgiji Crkve činimo. Liturgija je, jednostavno rečeno, život Crkve, za nju i od nje Crkva živi. Dogadjaj spasenja ostvaren u muci, smrti i uskršnjuću Isusa Krista središnji je dogadjaj ljudske povijesti, jedinstven i neponovljiv. Međutim, upravo po liturgiji taj spasenjski događaj postaje nam prisutan i djelatan. Kristov pashalni misterij slavljen u liturgiji neprestano obnavlja Crkvu i daje joj novu snagu u njenom djelovanju.

No ovaj kratki tekst ne bi trebao biti o liturgiji, nego o meni i mojemu studiju. Pred tri godine pisao sam na stranicama ovoga lista kako sam započeo poslijediplomski studij liturgije na Papinskomu liturgijskom institutu u Rimu. Započeto još uvijek traje, bolje rečeno nakon završenoga magisterskog nastavio sam doktorski studij. Po svojoj strukturi doktorski se studij u mnogočemu razlikuje od magisterija. Ne bih sada ulazio u detalje te strukture jer ona nije toliko važna. Ona najočitija razlika jest u tome što nema predavanja i doktorand je prepušten osobnomu radu. Tako se i ja već neko vrijeme bavim proučavanjem liturgijskoga pokreta u Hrvatskoj. Kada govorimo o liturgijskome pokretu,

ne smijemo misliti da se radi o pokretu poput strukturirane organizacije, više se radi o ideji, bolje rečeno posvjешćivanju činjenice da je bogoslužje djelo čitanje kršćanske zajednice i da u njemu svi, svatko na svoj način, trebamo djelatno sudjelovati. To nastojanje započeto početkom XX. stoljeća Drugi je vatikanski sabor jasno formulirao u svojoj Konstituciji o liturgiji. I u našem hrvatskom narodu bilo je više osoba koje su se tome

budjenju kršćanske svijesti svesrdno posvetile. Izdvajam među njima bl. Ivana Merza te dvojicu koje ja proučavam, Dragutina Kniewalda i Martina Kirigina. Moja trenutna zanimacija jest proučiti doprinos potonje dvojice liturgijskome pokretu u Hrvatskoj, a samim time i liturgijskome pokretu u Europi.

Rad s imigrantima u Rimu

Tomislav Magić, SJ

Prošle godine, 2011., odlaskom u Rim započeo sam svoj dvogodišnji magisterij. Smisao je mojega magisterija dobro naučiti talijanski jezik i dobro se pripremiti za nastavak studija u Italiji. Druge stvari koje su gotovo jednako važne jesu: uklopliti se u zajednicu S. Andrea al Quirinale gdje sada živim. Kako? Tako da njihovom pomoći udem u svakodnevne poslove koje zajednica radi, a to je rad s imigrantima u velikom centru koji se zove Centro Astalli. Centar obuhvaća kuhinju gdje imigranti dolaze na obrok, tri kuće (u jednoj se nalaze žene, u drugoj muškarci, a u trećoj obitelji koje u njima imaju privremeni boravak).

Kako sve funkcioniра? Naravno, ništa ne bi funkcionalo da nema Božje pomoći. Što se tiče hrane, lijekova, odjeće i drugih potreba koje su nužne za život imigranata, tu su, osim grada, i mnogi drugi donatori. Centar vode isusovci. Kako bi sve dobro funkcionalo, potrebno je imati ljude za organizaciju posla. Nekolicina je ljudi zaposlena u administracij-

skim poslovima i pomažu u rješavanju dozvole za privremeni boravak. Ipak, golema je pomoći volontera, koji rade razne poslove, kojih je popriličan broj, poveći je broj studenata. Uz svakodnevno učenje talijanskoga jezika moji su zadatci: odvoženje hrane u kuće gdje borave imigranti, zatim noćenje u kućama jer s njima je uvijek jedna "kontakt" osoba. Zanimljivo je razgovarati s njima. To su najčešće ljudi koji traže bolji život, bježe od nečije lude ideologije koja ih prisiljava da idu u rat, a oni se tome protive znajući da su u pitanju samo novac i bogatstvo. Povremeno odlazim na Radio Vatikan gdje učim kako se pripremaju vesti. Valja još istaknuti da sam bio na trodnevnome susretu s mladima u mjestu nedaleko od Rima, kao i na trodnevnom susretu skolasticima koji se nalaze na magisteriju u Italiji i dr.

Naravno, subotom se i nedjeljom nađe i nešto slobodna vremena za obilazak grada koji je bogat prošlošću, šetnju parkom i sl. Uvijek mi je draga susreti se s našim hrvatskim skolasticima koji se nalaze u kući Al Gesu i patrima koji se nalaze u kući u Bellarminu. Osobita mi je radost i zadovoljstvo susresti se sa skolasticima iz drugih zemalja, s kojima sam polazio tečaj jezika u Genovi prije nego što smo zajedno došli u Rim. Kad god se susrememo, radost je obostrana. Zbog susreta s drugim jezikom i drugom kulturom te zbog poznanstava s ljudima iz drugih zemalja zahvaljujem dragome Bogu koji me neprestano obasiplje svojom milošću, pokazuju mi širinu svojega duha i ljubavi koja nadilazi svaku ljudsku bijedu.

Innsbruck, Austrija

p. Damir Kočić, SJ

Obično kažu da se Innsbruck nalazi u srcu Alpa. Meni, koji sam rodom iz ravnicaškoga kraja (Donje Medimurje), nije ispočetka bilo jednostavno podnijeti taj "pritisak". No čovjek se ipak s vremenom privikne i na takvu okolinu. Dapače, čak sam i zavolio te prekrasne krajolike kao idealna mjesta u kojima se mogu pronaći toliko potrebeni mir i tisina. Ima u Innsbrucku i nešto što pomalo "ometa" normalan život. To je, kako ovdje kažu, "*Föhn*" – nizbrdni, topli, suhi vjetar, nešto slično južini u Dalmaciji. Što je fjaka, mislim da nije potrebno posebno objašnjavati...

U Kolegiju, koji je utemeljio sv. Petar Kanizije, suvremenik sv. Ignacija (usput rečeno, dvoumio je o osnivanju kolegija, i to upravo zbog "*Föhna*"), živi tridesetak isusovaca, a od toga nas deset patara-studenata. Kolegij zapravo odiše multikulturalnošću budući da nas ima sa svih strana svijeta, s gotovo svim kontinenata. Sa mnom je ovdje i subrat iz Hrvatske provincije p. Shtjefen Dodes koji ove godine završava svoj studij religijske pedagogije. Uz Kolegij je i isusovačka/sveučilišna crkva gdje se redovito održavaju liturgijska slavlja. Valja spomenuti da u kripti crkve iščekuje uskrsnuće tijela jedan od najvećih teologa 20. stoljeća p. Karl Rahner, koji je svoje posljednje godine života i rada proveo u Innsbrucku.

Nedaleko od Kolegija u kojemu žive isusovci postoji još jedan kolegij – *Canisianum* – u kojemu žive studenti-svećenici, a kolegij vode patri isusovci. Svakako je potrebno naglasiti da je u tomu kolegiju svoj diplomski, odnosno poslijediplomski studij završio ne mali broj bogoslova i svećenika iz Hrvatske i BiH. Nažalost, u posljednjih nekoliko godina nema u tome kolegiju nikoga iz naših krajeva, što svakako prekida jednu lijepu tradiciju.

Za Innsbruck se ponekad može čuti da je "studentski" grad. Ako uzmemo u obzir da grad broji oko 120 tisuća stanovnika, a oko 30 tisuća studenata, tada taj epitet svakako s pravom stoji. Inače, Sveučilište u Innsbrucku utemeljeno je iste godine kada i zagrebačko, dakle 1669. godine. Danas to Sveučilište ima 15 fakulteta i 73 instituta, a među njima je i Katolički teološki fakultet sa svoja četiri instituta – Biblijskih znanosti, Sistematske teologije, Praktične teologije te Kršćanske filozofije.

Na ovomu posljednjem Institutu započeo sam jesenom poslijediplomski doktorski studij koji traje šest semestara prema bolonjskome programu. Uz redovita predavanja i seminare tu je i rad na doktorskoj disertaciji iz područja metafizike. U disertaciji se bavim filozofijom p. Otta Mucka, dakle novoskolastičkom filozofijom, posebice utemeljenjem metafizičkoga mišljenja pomoću transcendentalne refleksije.

Uz studij povremeno pripomognem na Hrvatskoj katoličkoj misiji ovdje u Innsbrucku gdje, posebno za velike blagdane, isповijedam.

S ovih nekoliko critica "innsbruškoga" života lijepo pozdravljam sve čitatelje Ignacijevo puta i preporučam se u molitve da i ja svoj studentski put sretno privедem kraju.

Moja španjolska avantura!

p. Mate Samardžić, SJ

Došao sam u Španjolsku iz Splita u srpnju, ravno iz novicijata, u Salamanku. Tu smo imali tečaj španjolskoga jezika koji su nam držali španjolski skolasti, a i neki iz španjolskoga juniorata iz Salamanke. Tih mjesec dana prošlo je jako brzo. U kolovozu sam došao u Madrid i počeo se pripremati za studij. Bio sam na razgovoru s dekanom Teološkoga fakulteta iz duhovnosti Joséom Garcíjom de Castrom, s kojim sam dogovorio predmete koje će slušati, tj. koji bi bili najbolji za mene, odnosno za temu koju bih htio pisati za godišnji rad. Sve je bilo dobro dok nisu počela predavanja.

Imao sam malo problema s razumijevanjem nekih profesora jer su govorili jako brzo i nerazgovjetno pa ih je bilo teško pratiti, a svakoga je dana bilo puno nepoznatih riječi. Također je bilo jako teško pratiti ritam predavanja zbog opsega gradiva koje smo prolazili, s obzirom da smo sve tekstove morali čitati na srednjovjekovnome španjolskom, koji se dosta razlikuje od današnjega španjolskog govornog jezika.

Ispitni su rokovi prošli jako dobro s obzirom na moje znanje jezika. Bio je jedan usmeni, dva pismena i dva za koje sam morao napisati radove. Jedina je prednost bila ta što živim u zajednici koja ima svoju kuću odmah pokraj fakulteta. U sklopu fakulteta je i velika knjižnica, što je još jedna od prednosti života u ovoj zajednici.

Naša se zajednica sastoji uglavnom od starijih patara koji su sada većinom u mirovini. Od njih 18 samo ih još trojica ili

četvorica predaje aktivno. Ali i drugi patri redovito izdaju knjige, pogotovo sada kada imaju više vremena. Osim patara ima i drugih patara i skolastika koji stu-

diraju zajedno sa mnom. Nas je 12 i dolazimo iz raznih zemalja. Imamo dvojicu iz Indije i iz Afrike (Kongo), po jednoga iz Argentine, Perua, Ekvadora, Meksika, Malte, Poljske, Italije i, naravno, Hrvatske. Vrlo smo povezani kao zajednica i veseli. Puno pomažemo jedni drugima, pogotovo oni koji govore španjolski od malena pomažu nama koji ne znamo jezik tako dobro.

Drugi je semestar započeo puno bolje, lakše se razumiju čak i profesori koje prije nismo razumjeli. A i učenje ide lakše, lakše se čita i radi. No bilo je potrebno puno rada i truda da se dođe do toga stadija. Sveukupno: oduševljen sam svojim boravkom ovdje. Puno pozdrava iz Madrida.

Studij u Berkeleyju, SAD

p. Tomislav Špiranec, SJ

Da dobijete dojam kako izgleda studirati u Berkeleyju, ukratko ћu vam opisati školski sustav, isusovačku zajednicu i društvo u kojem živimo.

Ja sam Tomislav Špiranec. Prije odlaska radio sam u IKG-u u Osijeku. Ovdje sam poslan na poslijediplomski studij iz teologije, specijalizacija iz sistematske teologije, područje međureligijski dijalog (ide to još i dalje, ali neću vas time daviti).

Malo o ovdašnjemu shvaćanju studija. O programima, područjima, predmetima i akademskoj godini

Na ovomu fakultetu imamo dodiplomske i poslijediplomske studije, koji mogu biti crkveni (*ecclesiastical degree programs*) ili gradanski (*gradual degree program*). Moguće je i kombinirati ta dva programa. U čemu je razlika? Ako netko želi predavati na crkvenim učilištima, mora završiti crkveni program. Ako želi predavati na necrkvenim institucijama, trebat će gradanski stupanj iste razine. Npr. za crkvena učilišta dovoljan je (ili se zahtijeva) STL/STD, za necrkvena sveučilišta, npr. Stanford, trebat će MA/PhD. Razlika je u broju godina i načinu rada, što opet ovisi o području, i to dalje komplikira situaciju, a mi u to ne želimo ulaziti sada.

Mjesto je Berkeley, mali gradić koji je dio veće cjeline koju zovu Bay area of San Francisco. To područje sada dijele na južni, sjeverni, istočni i zapadni dio i onda se doda ime naselja, npr. East bay, Berkeley. Ako se vozite autom, jednostavno više ne primjećujete gdje jedan grad prestaje, a drugi počinje. U Berkeleyju je JSTB (*Jesuit school of theology Berkeley*). Tu je zgrada gdje slušamo predavanja, uredi...

JSTB pravno pripada (iz finansijskih razloga) Santa Clara University, isusovačkome sveučilištu koje je od Berkeleyja udaljeno 80 km i nalazi se u Siličkoj dolini. JSTB je istodobno član GTU (*Graduate theological union*), koje je fizički smješteno pet minuta hoda od zgrade JSTB. GTU je unija od devet teoloških fakulteta (od kojih su tri katolička: dominikanski, franjevački i isusovački) i 11 instituta koji pripadaju različitim kršćanskim i nekršćanskim religijskim zajedincima koje su se udružile radi kvalitetnijega studija i smanjenja finaincijskih izdataka. Npr. imamo zajedničku knjižnicu umjesto da imamo 15 knjižnica, možemo birati predmete koji nude sve članice ove Unije i na kraju sama Unija ima posebne odnose s University of California (CAL), Berkley, te se mogućnosti slušanja predmeta i rad s kvalitetnim profesorima proširuje.

Kada ste izabrali neki od ponudenih programa (ili je netko drugi to učinio za vas), sljedeći je korak (ako ste na poslijediplomskoj razini) odabrati područje u kojem ćete raditi svoje istraživanje. U nekim su disciplinama jači, u nekim slabiji. Biblija (SZ i NZ) im je jaka (to je vrlo važno protestanskim zajednicama i Crkvama). Aziske religije i sistematika

U formaciji

su vrlo dobre (uz teoriju imamo i priličnu susresti gotovo sve budističke tradicije uživo i, naravno, drukčija teološka stajališta "u živo", što je posebno iskustvo). Socijalna je etika jaka (jer ovdašnje društvo daje izvrsnu priliku za to), moral bolje ne ovdje (bez komentara).

Mene zanimaju azijske religijske tradicije i odnos s katoličkom, bilo na razini teorije, bilo na razini prakse.

Kada odaberete program i odlučite se za uže područje, dobijete i akademskoga savjetnika. Njegova je zadaća pomoći vam da se snadete u toj sumi pravila. Prvi je izazov izabrati predmete. Predmete biramo preko mreže baze podataka u koju sve članice po semestrima nude predmete raznih razina. Po semestru izabirete dva, tri, maksimalno četiri predmeta. Npr. za STL program koji traje dvije godine zahtijeva se osam predmeta pa vi izaberete koliko ćete predmeta slušati koji semester. Kada ste to učinili (*online*, naravno), vrijeme je da krenete na predavanja. Sada dolazi velika razlika između studiranja u RH i ovdje (barem kada sam ja studirao). Kod nas cijeli semestar slušate i na kraju polažete ispit. Netko uči redovito, netko tek na kraju. Ovdje morate za svako predavanje pripremiti izvještaj što ste pročitali i što mislite o tome. Na početku dobijete *syllabus*, što se kada radi, vaša prava i obveze, pravila igre i literaturu. I već sljedeći sat morate pročitati puno zadane literature i to sažeti u obliku kratka eseja, poštujući akademска pravila pisana koja vrijede ovdje. Istodobno radite na nekom istraživanju iz svakoga predmeta i to treba predstaviti posljednjega dana nastave.

O zajednici i vrlo kratko o društvu u kojemu živimo

Ima nas oko 80 (sljedeće godine stotinjak) iz 40 zemalja. Organizirani smo u nekoliko zajednica i živimo u nekoliko kuća (neke manje, neke veće) koje su

vrlo blizu jedna drugoj. Svaka zajednica ima 8–10 osoba. Mjesečno dobijemo iznos novca kojim moramo podmiriti sve troškove u zajednici. Kuhamo sami (i jedemo što skuhamo). Ima raznih iskustava. Uglavnom, kuhanje je vještina koja se razvija praksom i skidanjem recepta s coolinarka.com ili crochef.com. Peremo i peglamo sami. Svatko od nas dobije novac za cijelu godinu pa i to treba raspoređiti da bude za knjige, prijevoz, odjeću, putovanja, članarine... Treba položiti vozački, izvaditi račun u banci... Razlika između životu u kartuziji i ovdje je ta što se u kartuziji vide triput dnevno, a mi ponekad toliko puta tjedno.

Kultura življenja

Ovdje su svi kao dobrodošli, ali ispod površine je ipak stara priča, još uvijek puno predrasuda prema drugima koji nisu kao "mi".

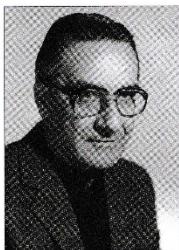
Puno mogućnosti za one koji su u sustavu (zdravstvenom, školskom, poslovnom) i nevolja za one koji nisu. Otpriklike 50 milijuna ljudi izvan je zdravstvenoga sustava. Sva moguća shvaćanja i religijske prakse ovdje su prisutne. Nisam znao da ima toliko kršćanskih zajednica dok nisam došao ovamo. Zanimljiva je snaga medija.

Ukratko, studij je vrlo dobro organiziran. Vrijeme kao kod nas na moru, hrana je umjetna, zato učite kuhati, odnosi među ljudima "američki" – ne preblizu jer ugrožavate privatnost. Položite što prije vozački jer će vam to olakšati život, ali ne vozite prebrzo jer kazne su također američke. Sve je *bussines*: od škole, religije, hrane, rata i zdravstva, pa i vodenje države. Ne shvaćajte to osobno, to je samo posao: od proizvodnje mandarina u Kaliforniji do sirenja demokracije tamo negdje daleko. Promatrajte to kao misao vodilju i sve će postati jasnije. Budite u sustavu! Ako niste, tada je to velik problem. I mnogi su u njemu.

Naši slavljenici

Priredio: Bojan Bijelić, SJ

P. Josip Ćurić (60 godina svećeništva)

Pater Josip Ćurić rođen je 1. siječnja 1926. godine u Travniku. U jesen 1943. stupio je u Družbu Isusovu. Nakon novicijata počeo je 1945. studij filozofije na Filozofskome institutu Družbe Isusove u Zagrebu i zaključio ga ispitom *ex universa philosophia* 1948. godine. Bogoslovje je studirao na Katoličkome bogoslovnom fakultetu (KBF) u Zagrebu te diplomiraо 1953., a magisterij je postigao u siječnju 1954. godine. Dvije godine prije toga bio je zaređen za svećenika. Od 1955. godine predavao je filozofske discipline na Filozofskome institutu Družbe Isusove u Zagrebu te spremao tezu o Blondelu, koju je obranio 1. lipnja 1963. godine. U jesen 1966. godine pozvan je za predavača na KBF-u, gdje je od 1989. do 1991. obavljao službu dekana. U Zborniku Tome Akvinskog objelodanju je oveći rad o metafizici sv. Tome pod naslovom: "Connaturalitas". Druge, manje studije tiskane su u Obnovljenom životu, Bogoslovskoj smotri te u još nekim publikacijama. Nakon umirovljenja 1996. godine živi i radi kao svećenik isusovac u Palmotićevoj ulici u Zagrebu.

P. Božidar Ipša (50 godina svećeništva)

Rođen je u Donjem Makošiću 23. studenoga 1930. Četverogodišnju pučku školu završava u rodnome mjestu, potom odlazi u Zagreb na Šalatu gdje završa-

va gimnaziju. Budući da se još nije potpuno odlučio za redovnički život, odlazi na Kaptol te tamо studira dvije godine teologiju. Bio je pozvan u vojsku pa stoga 1952. odlazi u Beograd i тамо ostaje gotovo dvije godine. Po povratku iz vojske odlučuje stupiti u Družbu Isusovu, a 23. svibnja 1954. ulazi u novicijat na Fratrovcu u Zagrebu. Potom odlazi na Jordanovac na studij filozofije. Magistrij obavlja godinu dana kao prefekt sjemeništaraca u Dječačkome sjemeništu na Šalati. Zatim još jednom započinje studij teologije u Palmotićevu, a 29. srpnja 1962. zareden je za svećenika u

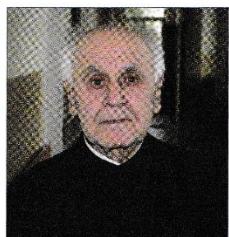
bazilici Srca Isusova u Zagrebu. Budući da je bio određen za pučkoga misionara, nakon ređenja polazi s pučkim misionarima te tijekom godine dana upoznaje i uči način vođenja misija. Nakon probacije postavljen je za duhovnika na Fratrovcu, a kasnije za magistra novaka u Palmotićevu. Zatim odlazi u Sarajevo gdje studentima i srednjoškolcima održava kateheze i daje duhovne vježbe. Nakon Sarajeva obavlja službu kapelana na Jordanovcu tijekom sedam godina, a godinu dana u Prečkom. U Osijeku je djelovao tijekom šesnaest godina kao pučki misionar, zajedno s patrima Gušićem, Müllerom, pohađao je bolesnike i bavio se ostalim pastoralnim radom. Također s radom započinje i Marijina legija. U Palmotićevu nastavlja voditi Marijinu legiju i pohada bolesnike.

Naši slavljenici

P. Stanislav Kos (50 godina svećeništva)

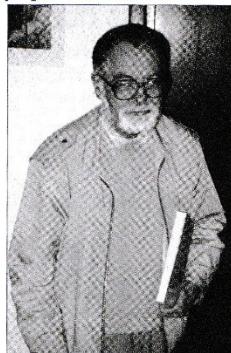
Rođen je u Buševcu 7. studenog 1927. godine. Četverogodišnju pučku školu pohađa u rodnome mjestu, a nakon toga započinje gimnaziju na Šalati u Zagrebu. Dan uoči Sv. Ignacija, 1944., ulazi u novicijat na Fratrovcu u Zagrebu, a na Malu Gospu 1946. polaže prve zavjete. Nakon toga odlazi na Jordanovac u juniorat te završava još 7. i 8. razred gimnazije. Od 1947. do 1950. studira filozofiju na Jordanovcu, a prije studija teologije obavlja magisterij kao prefekt sjemeništarcima u Dječaćkom sjemeništu na Šalati. Studij teologije započinje

na Filozofsko-teološkome institutu, u Palmotićevoj ulici u Zagrebu, no 1954. biva pozvan u vojsku te je odslužuje u Donjemu Milanovcu na Dunavu. Nakon 14 mjeseci vojske bio je uhićen i odveden pred vojni sud te osuđen na šest godina stroga zatvora zbog "neprijateljske djelatnosti protiv naroda i države". Nakon tih šest godina vraća se u Zagreb i nastavlja studij teologije. Godine 1962. zareden je za svećenika u bazilici Srca Isusova u Zagrebu. Treću probaciju obavlja u Opatiji, a na Veliku Gospu polaže posljednje svećane zavjete. Poslije obavlja službu ministra i socija magistra novaka na Fratrovcu. Na Kaptolu u Zagrebu nastavlja studij te postiže stupanj magistra, a od 1966. do 1971. u Rimu prema doktorsku disertaciju iz kanonskoga prava. Vraća se natrag u Provinciju i do 2002. predaje na Filozofsko-teološkome institutu na Jordanovcu u Zagrebu. Uz to piše znanstvene članke za časopise ("Obnovljeni život", "Subotička danica", "Glasnik sv. Josipa").

P. Ivan Pal Sztrilich (50 godina svećeništva)

Rođen je u Somboru 26. lipnja 1927. Pučku školu i gimnaziju pohađa u rodnome gradu. Godine 1953. postiže diplomu inženjera elektrotehnike na Elektrotehničkome odsjeku Tehničkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Radi kao asistent elektroničar na Institutu "Ruđer Bošković" u Zagrebu do konca listopada

1954. Dana 12. studenog iste godine stupa u novicijat Družbe Isusove u Zagrebu. Nakon novicijata završava najprije studij filozofije, a potom teologije na Filozofsko-teološkome institutu Družbe Isusove u Zagrebu. Dana 29. srpnja 1962. zareden je za svećenika. Nakon redenja obavlja službe pomoćnika magistra novaka i ministra na Fratrovcu u Zagrebu, potom prefekta daka u malome sjemeništu u Dubrovniku. Po završetku treće probacije, 1966. godine, odlazi na poslijediplomski studij filozofije u Rimu gdje najprije postiže stupanj magistra 1970., a potom 1973. i doktora znanosti. Od tada predaje filozofske predmete na Filozofsko-teološkome studiju Družbe Isusove, na kojemu je ujedno i voditelj studija od 1978. do 1983. godine. U dva navrata po jedan semestar predaje na Vrhbosanskoj teološkoj školi u Sarajevu, jednako tako u dva navrata boravi kao gost profesor na Filozofskome fakultetu Družbe Isusove u Münchenu. Član je Hrvatskoga filozofskog društva i član predsjedništva Društva madarskih znanstvenika i umjetnika u Hrvatskoj.

Bogoslovi iz drugih biskupija

Dugogodišnja je tradicija da u našoj kući na Jordanovcu borave bogoslovi iz drugih biskupija te pohađaju studij filozofije i teologije. Evo njihovih kratkih životopisa pa ih upoznajte.

Boris Kandrač

Zovem se Boris Kandrač, rođen sam 4. srpnja 1988. u Vrbasu (Vojvodina). Osnovnu školu završio sam u svojemu rodnom mjestu Kucuri. Kao dijete pohađao sam redovito crkvu i volio sam ministirati. Poslije osnovne škole osjetio sam poziv i odlučio otići u Suboticu gdje završavam klasičnu Biskupijsku gimnaziju "Paulinum". Ti su mi dani pomogli da shvatim koji je moj poziv i što želim učiniti u životu. Svećenički sam kandidat za Egzarhat Srbije i Crne Gore. Po nacionalnosti sam Rusin (grkokatolik). Oženjen sam, imam ženu i trogodišnju kćer. Kako nakon sjemeništa nisam nastavio školovanje, sada sam odlučio doći u Zagreb i završiti put koji sam započeo još u sjemeništu. Dolazim u Zagreb gdje upisujem filozofsko-teološki studij na fakultetu Družbe Isusove na Jordanovcu.

Matej Horvat

Zovem se Matej Horvat, dolazim iz Hrvatskoga zagorja iz mjesta Trgovišće. Rođen sam 1991. godine. Srednju sam školu pohađao u Zagrebu, Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju na Šalati. Trenutno studiram filozofiju na Filozofskome fakultetu Družbe Isusove na Jordanovcu. Svećenički sam kandidat Bjelovarsko-križevačke biskupije. Poziv sam osjetio još u osnovnoj školi pa sam tako, da bih započeo svećeničku formaciju, odlučio poći u sjemenište. Bio sam u Međubiskupijskom sjemeništu na Šalati. Na-

kon završetka gimnazijalnog obrazovanja odlučio sam napraviti korak dalje u odgovoru na Božji poziv. Upisao sam se na Katolički bogoslovni fakultet, na kojemu sam proveo godinu dana, te se prebacio na Filozofski fakultet Družbe Isusove. Odgojen sam u katoličkoj obitelji. U obitelji su mi usadili ljubav prema Crkvi i vjeru u Krista koju sam kasnije učvršćivao. I danas mi je obitelj velika potpora u zvanju.

Roko Ivanović

Zovem se Roko Ivanović, rođen sam 12. kolovoza 1981. godine u Vrnavokolu (Kosovo). Treće sam od devetoro djece Josipa i Anice. Godine 1992. doseljavamo se u mjesto Đulovac (za one koji ne znaju, to je između Daruvara i Virovitice) koje je smješteno u zapadnoj Slavoniji, tj. pripada Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Kao obitelj jako smo povezani s Crkvom. U osnovnoj sam školi ministirala i polako se počela javljati želja za svećeničkim pozivom, što se kasnije i ostvarilo. Nakon osnovne škole otišao sam u dječacištu sjemenište, tj. Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju na Šalati gdje se sve jače i jače učvršćivao svećenički poziv.

Nakon završetka srednje škole otišao sam u veliko sjemenište, tj. Bogoslovinju na Kapitolu gdje sam se zadržao dvije godine i zbog nepoložena ispita morao sam napustiti bogosloviju. Nakon toga radio sam u nakladničkoj kući "Teovizija", gdje sam se susreo s profesorom Ivanićem i fra Linićem i zbog suradnje s njima ponovno se javlja želja i misao o svećeničkome pozivu. I, evo, trenutno sam na studiju teologije na Filozofskome fakultetu Družbe Isusove, kao kandidat Požeške biskupije.

Izdvojeno

Mišo Biskup

Zovem se Mišo Biskup, rođen sam 3. listopada 1978. godine u Dubrovniku, od oca Ivana i majke Jele. Imam stariju sestru Katiju. Nakon završene osnovne škole upisao sam se u Srednju pomorsku školu u Dubrovniku. Kršten sam i krizman u župi sv. Mihajla na Lapadu. Uz Crkvu sam od malena kao ministrant. Nakon završene srednje škole zaposljen sam se na brodu. Taj sam posao obavljao tri godine. U to sam vrijeme obavio temeljitu životnu ispunjed u kojoj sam doživio Boga kao milosrdna Oca, a Krista kao svojega spasitelja. Nakon toga iskustva počinjem razmišljati o duhovnom pozivu. Nakon višegodišnjega razmišljanja i molitve i nakon razgovora sa svojim župnikom odlučio sam se za duhovni poziv. Bogoslov sam Dubrovačke biskupije i student četvrte godine teologije na Jordanovcu u Zagrebu.

Nenad Palac

Zovem se Nenad Palac, rođen sam 7. srpnja 1988. godine. Dolazim iz maloga mjesta Dragićina u BIH. Većinu svojega života proveo sam u Splitu gdje sam završio Osnovnu školu Split 3 i nakon toga sam se prijavio za nadbiskupijsko sjemenište u Splitu uz pomoć župnika. Nakon uspješno završena sjemeništa upisao sam se na Katolički bogoslovni fakultet u Splitu gdje sam proveo dvije godine kao bogoslov Splitsko-makarske nadbiskupije. Treću godinu na KBF-u u Splitu proveo sam kao bogoslov na pauzi u dogовору s rektorm bogoslovije. Nakon te godine odlučio sam nastaviti školovanje i odgoj kao bogoslov Vojnoga ordinarijata. Tu sam odluku donio promatraljući časnu i važnu ulogu vojnih kapela koji su tijekom Domovinskoga rata bili glasnici nade hrvatskim vojnicima koji su se nalazili oči u oči s nemilosrdnim ratom. Iako je ratno vrijeme davno prošlo, Hrvatska se vojska danas

susreće s novim izazovima. Izgradnja kršćanskoga identiteta hrvatskoga vojnika, koji se pomalo gubi u užurbanosti ovoga svijeta, zauzima po meni važno mjesto u radu vojnoga kapelana danas. Svjedočenje vjere naših vojnika danas, od Lurda do Afganistana, plod je rada vojnih kapelana u prošlosti, sadašnjosti i siguran znak za budućnost.

Antonio Mikulić

Zovem se Antonio Mikulić, rođen sam 19. srpnja 1986. u Doboju (BiH). Dolazim iz župe Potočani kraj Odžaka u Bosanskoj posavini. Godine 1992. zbog ratnih okolnosti dolazim u Zagreb. U Zagrebu sam završio osnovnu školu te srednju trgovacku školu za komercijalista. Upisao sam se na studij filozofije na Filozofskome fakultetu Družbe Isusove na Jordanovcu.

Na župi sam bio aktivni član Franjevačke mladeži (FRAMA). Tijekom studiranja sve sam više osjećao da me Bog zove na svećeništvo. Druženje s bogoslovima, duhovne obnove i hodočašća samo su još više pomogli da to otkrijem. Voljom Božjom upoznao sam vojnoga kapelana koji mi je objasnio svrhu i ulogu vojnoga dušobrižnika. Nakon vremena razmišljanja i razgovora s duhovnikom odlučio sam otići na bogosloviju. Primljen sam u Vojni ordinarijat kao kandidat za vojnoga kapelana.

Taj je poziv drukčiji od uobičajenih svećeničkih župno-pastoralnih aktivnosti jer uključuje rad s vojnicima, policajcima, zatvorenicima te odlazak u mirnovne misije (Afganistan, Golanska visoravan). Uz formaciju na bogosloviji dobivamo i dodatnu formaciju za svoje buduće područje djelovanja u vojno-redarstvenim snagama. Praksa u inozemstvu omogućuje nam učenje stranih jezika i upoznavanje rada vojnih biskupija cijelog svijeta. Svoju sam praksu

obavljaо u Belgiji, u glavnoј NATO bazi SHAPE, gdje sam pomagao njemačkome vojnou kapelanu.

Nakon završetka filozofije nalazim se trenutno u sredini teološkoga studija. Uz uobičajene studijske aktivnosti i dnevni red na bogosloviji sudjelujem, kada mi prilike dopuste, u radu s veteranim 2. gardijske brigade "GROMOVI". Siguran sam da će mi iskustva koja stječem puno pomoći u budućemu zvanju.

Marin Skender

Zovem se Marin Skender, rođen sam 16. ožujka 1986. godine u Mostaru. Potjećem iz župe Presvetoga Srca Isusova – Potoci kod Mostara. Uz moje roditelje Slavka i Zdenku, rođ. Soldo, moju obitelj još čine brat Ivica i sestra Kristina. Osnovnu i srednju medicinsku školu završio sam u Mostaru. Nakon završene srednje škole upisao sam se na Pravni fakultet u Mostaru, a 2009. odustajem od studija te se iste godine upisujem na Katolički bogoslovni fakultet u Sarajevu, kao svećenički kandidat Mostarske biskupije.

Izdvojeno

Svećenički sam poziv osjećao još u srednjoj školi, no nakon završene mature nisam imao hrabrosti javiti se biskupu i kazati mu da želim postati svećenik. Glavni razlog mojega odgađanja bio je strah od neuspjeha i odgovornosti koju na poseban način zahtijeva svećenički život. Redoviti odlasci na svetu misu i molitva pomogli su mi da ipak skupim hrabrosti i odgovorim na Božji zov. Tako sam se u veljači 2009. godine javio biskupu mons. Ratku Periću i osobno mu izrazio želju da me primi za svećeničko-ga kandidata Mostarko-duvanjske biskupije. Biskup Ratko prihvatio je moju želju te me, preporučujući moje duhovno zvanje milosti Božjoj, šalje u Vrhbosansko bogoslovno sjemenište u Sarajevo i spomenuti fakultet, gdje sam završio dvogodišnji filozofski studij.

Sada se nalazim u Kolegiju Družbe Isusove na Jordanovcu u Zagrebu gdje kao student prve godine ujedno pohadam i teološki studij na Filozofsko-teološkome institutu DI. Život u Kolegiju veseli me na poseban način jer osjećam kako mi pruža mogućnost da izgradim ljudske, moralne i duhovne kvalitete, koje su nužne za vršenje svećeničke službe. Isto tako, svakodnevna komunikacija s kolegama pomaže mi da izgradim odnos s drugim ljudima. Nadam se da ću za vrijeme boravka u ovom Kolegiju uspjeti izgraditi spomenute kvalitete te tako, ako Bog da, jednoga dana biti marljiv radnik u vinogradu Gospodnjemu.

Ivan Bijakšić

Rođen sam 20. veljače 1989. u Mostaru, od roditelja +Andrije i Marinke, rođ. Krešić, imam brata Brunu. Djedinjstvo sam proveo u Mostaru gdje sam završio osnovnu i srednju školu za grafički dizajn. Sakramente: krštenje, pričest i sv. krizmu primio sam u župi Marija Majka Crkve – Katedrala Mostar. Po-

ziv za svećeništvo i služenje Gospodinu osjetio sam vrlo rano, ali najviše kada sam pristupio u ministrante poslužitelje oltara, koju sam obavljao sve do kraja srednje škole. Nakon završene srednje škole uputio sam molbu biskupu mons. Ratku Periću da me primi za kandidata za dakovat i prezbiterat Mostarsko-duvanjske biskupije. Biskup je pozitivno odgovorio i 2007. poslao me na KBF u Sarajevo gdje sam završio četiri godine, a sada sam diplomant na FTI-ju Družbe Isusove u Zagrebu. Zahvalan sam prije svega Bogu na svojem duhovnom zvanju, ali i svima koji mi pomažu na tomu putu da ustrajem i budem svećenik Gosподnji

Ante Čarapina

Rođen sam 19. veljače 1987. godine u Mostaru od oca Zvonke i majke Ljubice, rod. Zovko, imam sestru i tri brata. Dolazim iz župe svetoga Mateja apostola i evanđelista u Mostaru i svećenički sam kandidat Mostarsko-duvanjske biskupije. Osnovnu sam školu završio u Mostaru tijekom koje sam osjetio poziv za duhovno zvanje te sam stoga postao ministrant kako bih što bliže služio Kristu. Tijekom osmoga razreda intenzivno sam razmišljao o pozivu i na kraju sam uputio biskupu mons. Ratku Periću molbu za sjemenište. Nakon njegova pozitivna odgovora otišao sam u sjemenište u Split gdje sam pohađao Nadbiskupijsku klasičnu gimnaziju "Don Frane Bulić". Nakon mature nastavio sam svoje obrazovanje za svećenika i biskup me je poslao u Sarajevo na Katolički bogoslovni fakultet gdje sam završio tri godine. Ove akademske godine poslao me na FTI Družbe Isusove u Zagrebu. Zahvalan sam ponajprije dragom Bogu za poziv koji mi je darovan, jer ga nitko od nas ne zaslužuje, te svima onima koji me prate na mojem životnom putu.

Pero Jurčević

Rođen sam 8. svibnja 1975. u Gornjoj Glini, selu pokraj Slunja kao četvrtu dijete od oca Blaža i majke Anke. Osnovnu školu završavam u Kremenu, a srednju u Slunjku i Karlovcu (zbog ratnih prilika), smjer strojarski tehničar. Odgajan u vjeri sakramente krštenja, pričesti i svete potvrde primam u župi sv. Nikole biskupa u Cvitoviću. O pozivu intenzivno razmišljam krajem srednje škole, a po završetku škole odlučujem ga i realizirati. Poziv pokušavam ostvariti u redovničkoj zajednici otaca pavilina, pri čemu provodim godinu i pol u Poljskoj. Nažalost, bio je to neuspis pokušaj, ponajviše zbog vlastite nezrelosti i nespremnosti na tako velik izazov. Objektivnji su problemi bili i pohadanje studija na poljskome, udaljenost od doma te velika promjena u načinu života. Sve je to reazultiralo izlaskom iz zajednice na vlastiti zahtjev.

Slijedilo je vrlo teško razdoblje u kojem dolazi do obiteljske tragedije (smrt oca i brata) i mojega stradavanja u prometnoj nesreći. Sve me je to odvelo daleko od Boga, kojega sam djelomično smatrao i krivcem za sve što se dogodilo. Tražeći izlaz iz teška stanja u kojemu sam se nalazio, rješenje nakon dugo vremena nalazim preko tada novoga svećenika Antonija Čuture. Uz svesrdnu pomoć vlc. Antonija približavam se sve više Bogu i vjeri te iznova otkrivam poziv i dolazim u bogosloviju Družbe Isusove na Jordanovac. Veliku zahvalnost dugujem i svojemu biskupu Mili Bogoviću jer me primio kao kandidata Gospičke biskupije. Nadam se i vjerujem da će uspjeti realizirati svećenički poziv na svekoliku radost biskupa, župnika, obitelji, prijatelja i župljana, naravno i svoju!

Ante Barešić

Rođen sam 30. travnja 1966. u Banjoj Luci, mjestu Rebrovac, župa Presnače (sveta Mala Terezija), od oca Stjepana i majke Ane kao treće dijete. Kršten sam u župnoj crkvi Pohod Blažene Djevice Marije u Banjoj Luci, a krizmu sam primio u Presnačama. U obitelji nas je četvero, sestra i dvojica braće. Osnovnu sam školu završio u mjestu Vrbanja kod Banje Luke, srednju u Banjoj Luci i poslije četvrti stupanj u Zagrebu. Odgojen sam u katoličkoj vjerničkoj obitelji i cijeli sam život povezan s Crkvom. Kao mali ministar i pjevač u zboru osjetio sam poziv svećeničkoga zvanja. Trebalо mi je vremena za zvanje, što zbog mojega neznanja, što zbog drugih čimbenika i okolnosti, koji su djelovali na mene. Tražeći svoj poziv, došla su i ratna zbivanja, a ja sam još razmišljao o svećeničkome pozivu. Tražeći svoj put i živeći duhovnim životom, bio sam aktivan u crkvi, djelujući kao čitač (lektor) i pjevajući u zboru. Živeći tako odlučio sam uz Božju pomoć osmislit život te mogućnost ostvarenja duhovnoga zvanja. U međuvremenu se javila mogućnost da se vratim u Banju Luku, ali kao svećenički kandidat. Iako sam svjestan težine situacije, odlučio sam uz Božju pomoć služiti u Banjalučkoj biskupiji. Došao sam u Zagreb '91., a moji su protjerani '95., kada su ubijeni i moj župnik Filip Lukenda i časnica Cecilija, a crkva je razrušena. Kao dječaku svećenik Filip mi je govorio da će ga zamijeniti, a ja sam odgovarao da hoću, iako nisam znao kako i kada. Godine 2007. započeo sam studij u Sarajevu kao kandidat Banjalučke biskupije, gdje sam proveo tri godine. Trenutno studiram na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove na Jordanovcu.

Uz 30. obljetnicu smrti p. Ivana Kozelja (1896.-1982.)

Priredio: p. Marijan Steiner, SJ

Ove godine (27. lipnja 2012.) navršava se 30 godina od smrti p. Ivana Kozelja, Slovenca, koji je cijelo vrijeme svojega svećeničkog života djelovao u Hrvatskoj, u Zagrebu. Iznimka su samo godine isusovačke formacije i studija (Innsbruck, Sarajevo, Louvain, Pullach/Njemačka, Tullamore/Irska). Njegov prijatelj i kolega-profesor s Bogoslovnoga fakulteta fra Bonaventura Duda s pravom ga je nazvao "srebro i zlato katoličkoga Zagreba". Bio je učitelj novaka, rektor kolegija, dugogodišnji profesor filozofije, konferanjsjer, vrlo tražen duhovnik i isповjednik svih uzrasta i slojeva ljudi.

Cijeli je život p. Kozelj pokazivao duboku misaonost i duhovnost. To je uviјek dočaralo do izražaja u njegovim predavanjima, propovijedima, duhovnim vježbama, spisima. Za p. Kozelja Bog je "bio temelj na kojem počiva mjesto biće; On je za nj bio ikustvo bezuvjetnosti, punina Apolutnog. Takav Bog je zašao u sve stanice njegova duha tako da je postao sposoban kao bljesak munje svjetlom iznutra raskvetljavati samu stvarnost oko nas... Do kraja života postavljao je pitanje o Bogu, ali nije živio u problemu Boga kao u onom što je izvan čovjeka, s čim se čovjek susreće kao zaprekom na putu. On je živio u misteriju Boga, iako s prividnom bojažljivošću kao u onom, u čemu se sam čovjek nalazi i u kojoj se zoni ono izvan čovjeka i ono u čovjeku jednako doživljava... Primjećivalo se je kako je on svojom ozbiljnošću i životnom sabranošću položen u nadsvijet; kročeći stazama redovničkog života u sebi ga je nosio kao svoje životno zadovoljstvo i kao nevidljivo bogatstvo. Zato je njegova disciplina uviјek ostavljala mjesta slobodi duha. Nutarnji zakon ljubavi u njemu je osvjetljivao ispisane

vanjske propise zakona. Zato je mogao svoj život po zavjetima identificirati svojim životom u Bogu" (p. Rudolf Brajičić). Šteta što nije više pisao. No iz onoga što je ostavio otkriva se naglašena misaonost izražena u privlačnu i dojmljivu stilu: egzistencijalistički duboko i estetski dotjerano. U knjizi članaka i studija pod naslovom "Biti znači ljubiti" (bio mu je drag taj augustinovski izričaj) tiskana su i njegova razmišljanja iz 1966./67. godine za vrijeme vlastitih duhovnih vježba *Iz veprinačkih dana*. U njima vrlo snažno iznosi svoje misli. Između ostalog napisao je: "U mojem životu Bog-Sve nije nešto što se mirno jednom zauvijek posjeduje. Bog je Netko za čiju se zbliju i prisutnost u duši neprestano valja boriti, opet i opet je osvojiti. Osjećam, ako Bog nekome nije Sve, on nije zapravo ništa. Treba trajno za Boga riskirati Sve što nije Bog. A istodobno znači boriti se i osvajati sama sebe kao Osobnost. Životno doživljavam, kušam istinitost one da je za čovjekovo biće karakteristično to, da sama sebe može uistinu naći i posjedovati samo po slobodnom predanju Neshvatljivom i Neizmjernome." Kozeljev životni način izražavanja vidi se i u sljedećim riječima: "Sjećam se još kroz maglu kako me je zadnjу godinu filozofije na šetnjama po uzvisinama iznad Sarajevu mučilo pitanje: konačno što ili tko sam zapravo ja? Sto znači ta iskra svijesti i prisebnosti po kojoj opstojim, jesam? Danas sam i teoretski i egzistencijalno uvjeren da se čovjek tek onda može prepoznati kao supstancija, kao nešto što u sebi i po sebi jest, kao biće koje ima neku konzistentnost, čvrstoću, zgušnutost i solidnost... kad se nađe pred apsolutnim, vjećnim *nunc stans*, kad se prepozna u odnosu i povezanosti s Njim

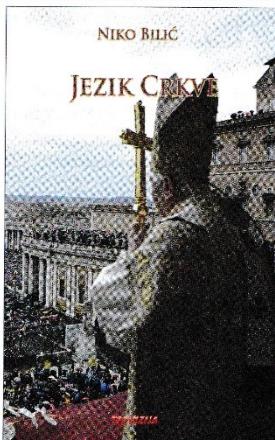
i kad se osloni na Njega. Tek kada usred užburkanog, vječno nemirnog, promjenljivog i svaki čas drukčijeg oceana bivanja svoju najnutarniju srž prikopća uz tu nepomičnu točku, kada svoj 'ja' postavi na taj temelj i stane na tu stijenu, kad se afirmira (tj. govorji *jesam!*) u najnutarnijem i nerazdruživom jedinstvu s Bogom, apsolutnim, onda se on može izdvojiti iz svega, kao samo svoje biće... biće posve drukčije od svega što ga okružuje i usred čega se nalazi, jer ni u čemu ne nalazi biće sebi ravno i koje bi njemu odgovaralo."

Kozeljeva duša nije se predavala sentimentalnosti, zatvorenosti i pasivnosti. Vođen ignacijskim *magisom* išao je uviјek naprijed prema sve dubljemu i snažnijem sjedinjenju sa Stvoriteljem. Valja istaknuti da je p. Kozelj bio "veliki pastoralni radnik, ne na način bučnoga slapa, nego kao velika tiha rijeka, koja mirnom ali nezaustavlјivom snagom nosi brodove, pokreće turbine..." Bog, napose Utjelovljeni, bio mu je ono što o Njemu kazuje Objava i čovjekovo

razmišljanje: ishodište svega, ne samo u koliko je stvarnost, nego i u koliko je dobrota, smisao, razložitost, ljepota, etička veličina, ljubav, svetost... Volio je onu misao, da je Bog u svojoj transcendentnosti dovoljno vidljiv, i ujedno nevidljiv, tako da Ga čovjek može upoznati ali mu se Bog silovito ne nameće, što više, u svojoj transcendentnosti ostaje uvjek nedostizan... Njegovo doživljavanje te neke 'daljine' ili 'sutnje' Božje navodilo ga je na intenzivno i uporno, 'grčevito' (dopustimo si taj izraz, uklonivši iz nje ga sve negativno, nadasve svaki atom fanatizma) prijanjanje uz Boga i Isusa. Volio je misao koju je Dostojevski zapisaо u svom dnevniku, da, kad bi – *per absurdum* – trebalo birati između istine i Isusa, on bi više volio Isusa bez istine nego istinu bez Isusa. Spominjući tu misao redovito bi dodavao kako je takva dioba nemoguća, jer je Isus istina" (p. Miljenko Belić).

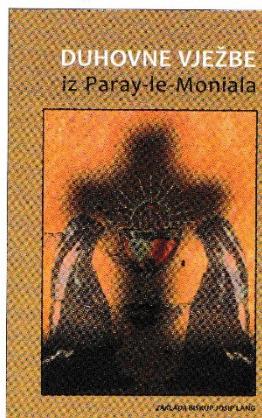
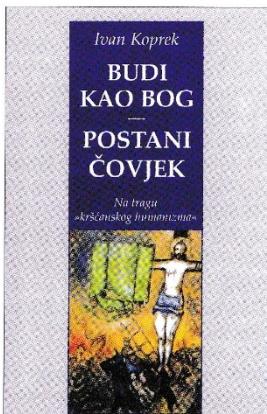
U nadgrobnom govoru kod sprovoda provincijal p. Marko Matić je kazao: "Htjeli smo na blagdan sv. Ivana Krstitelja 24. lipnja ove godine proslaviti njegov imendant-rodendan (p. Kozelj slavio je imendant na sv. Ivana Krstitelja, a dan kasnije, 25. lipnja, rodendan) i 70-godišnjicu života u Družbi Isusovoj... Do proslave nije došlo jer je teško obolio i pao na krevet. Tri dana nakon toga 27. lipnja umire... Bila je to 13. nedjelja kroz godinu kad je širom katoličkog svijeta odjekivala Božja riječ: 'Bog nije stvorio smrt, nit se raduje propasti živih' (Mldr 1,13) i radosna vijest o uskrsnuću Jairove kćeri: 'Što bučite i plaćete? Dijete nije umrlo nego spava' (Mk 5,39). Istog dana bilo je zaređeno 15 svećenika u zagrebačkoj katedrali, trojica od njih iz Družbe Isusove. Dao Bog da nešto od Duha p. Kozelja prijeđe na njih."

Naša izdanja

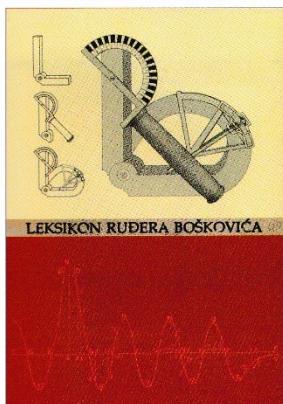

Pred ovaj Uskrs 2012. izdavačka kuća "Teovizija" objavila je novu knjigu patri Nike Bilića pod naslovom "Jezik Crkve". U ovoj zbirci na 380 stranica nižu se eseji koji su često vezani uz određene događaje u crkvenoj godini te se kao vrijedna pomoć za orientaciju u knjizi uz sadržaj nalaze i biblijsko i liturgijsko kazalo. Već prvi pogled na sadržaj otkriva da je knjiga upravo u ovo vrijeme dobrodošla jer desetak naslova govori o Vazmenom trodnevlju i Uskrsu. Kako sam kaže, autor je u ovoj knjizi htio čuvati – i dijeliti – teološku stručnost, svremenovo razmišljati i istodobno njegovati ljepotu izričaja.

Knjižica "Duhovne vježbe iz Paray-le-Moniala" donosi razmatranja za deset dana duhovnih vježba koje su prvi put davane sestrama u Paray-le-Monialu, mjestu gdje se Isus objavljuvao časnoj sestri Margareti Mariji Alacoque. Osim duhovnih vježba, knjiga sadrži i štivo za duhovne vježbe. Knjiga nije samo za redovnice, redovnike i svećenike, nego za sve vjernike koji žive u svijetu i žele duhovno napredovati.

Knjiga pod naslovom "Budi kao Bog – postani čovjek", na tragu kršćanskoga humanizma, plod je autorove refleksije nad evangeljem u posljednjih nekoliko godina. Iznesene ideje, u obliku propovijedi, čitateljima mogu poslužiti kao poticaj na širu i dublju refleksiju. Kada se upotrebljava pridjev "kršćanski", time se ne žele diskreditirati drugi oblici humanizma, nego samo konkretnizirati i jasno definirati osobujnost ili obilježje humanizma.

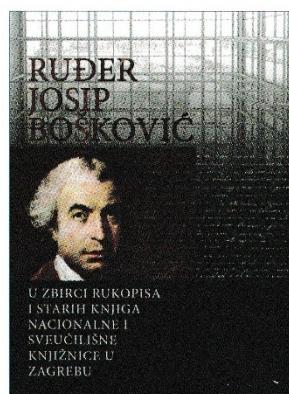
"Leksikon Ruđera Boškovića" izdanje je Leksikografskoga zavoda "Miroslav Krleža". Bošković se u ovomu leksikonu vidi u cijelini kakvu može predočiti razina naših kulturnih i leksikografskih praksi. Praćen je njegov doprinos u astronomiji, fizici, matematici. Obradeni su njegovi izumi, filozofska shvaćanja, ali i putopisi, književni pokušaji i mnoga druga područja na kojima je djelovao.

U ovoj su knjizi predstavljena najvrjednija Boškovićeva djela koja su čuvana u najvrjednijem fondu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu koja je na ovaj način potvrdila svoje mjesto čuvarice i promicateljice vrijednosti domaće baštine.

Marito Mihovil Letica

Odnos metafizike i znanosti: Boškovićevo metafizičko prirodoslovje

FILOZOFSKI
NIZ

Knjiga "Odnos metafizike i znanosti: Boškovićevo metafizičko prirodoslovje" nastala je umjerenim proširenjem i manjom kompozicijskom prilagodbom diplomskoga rada koji je autor napisao uz mentorstvo prof. dr. Stipe Kutleše na Filozofskome fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu.

Priredio: Peter Buša, SJ

A stained glass window featuring a central figure of Jesus Christ with long hair and a beard, wearing a white robe. He is surrounded by several apostles, including Peter and Paul, who are shown with their hands raised in prayer. The background includes stylized representations of the sun, clouds, and water. The overall composition is a traditional Christian icon.

Pozivamo Vas na isusovačko hodočašće
u Mariju Bistricu,
u nedjelju 20. svibnja 2012.

Svim čitateljima
Ignacijskog puta
i prijateljima Družbe Isusove
sretan Uskrs želi
Uredništvo